

การศึกษามูลคึกภาพของผู้นัรหารสถานศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยใชั
แบบทดสอบมูกคึกภาพ 16 PF

สารนิพนธ์
ของ
นางนภาพร วัฒนไธภาส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
เรื่อง

การศึกษานุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

ของ
นางนภาพร วัฒนโอภาส

ได้รับอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก จิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรศุภกุล)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี)

..... กรรมการ

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสกา)

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัย ฉบับนี้ล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ประสพการณ์ อีกทั้งได้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา คณะกรรมการควบคุม สารนิพนธ์ และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลา ของการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของท่าน ตลอดไป

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามและส่งมายังผู้วิจัย และขอขอบคุณอาจารย์สายจิต วัชรสินธุ หัวหน้าสำนักงานฝ่ายบัณฑิต ศึกษา วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกกรี ที่ท่านได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจช่วยเหลือผู้วิจัยมาตลอด ซึ่ง ทำให้การวิจัยนี้ล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ที่พึงได้รับจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบสำหรับ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ทุกท่าน ผู้มีพระคุณ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่สนับสนุนรวมทั้งสามีและลูกทั้งสองที่คอยช่วยเหลือและให้ กำลังใจตลอดมา

นภาพร วัฒนไธมาส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	2
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
กลุ่มประชากร	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	77
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	79
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	95
ประวัติย่อผู้วิจัย	97
บทคัดย่อ	98

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ที่ผู้บริหารรับผิดชอบ	34
2	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาชายและหญิง	44
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 16 ด้าน	45
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาจำแนกตามเพศ	48
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนบุคลิกภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	50
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	52
7	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การเข้าถึงสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	54
8	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ สติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	55
9	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ ความระแวดระวังของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	55
10	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	56
11	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การจินตนาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	57
12	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การพึ่งตนเอง ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	57
13	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การควบคุมอารมณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ	58
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาด้านคุณธรรมการศึกษาคือปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก	58
15	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามคุณธรรมการศึกษา	61

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การกล้าแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา 63
17	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ ความร่าเริงของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา 63
18	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การกล้าเผชิญของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา 64
19	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ จิตใจอ่อนโยนของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา 64
20	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาด้านระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารตั้งแต่ 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี 65
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหาร 67
22	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ สติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาที่ ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 69
23	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ ความร่าเริงของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาที่ ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 69
24	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 70
25	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ ความอิสระเสรีของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาที่ ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 70

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	71
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่รับผิดชอบ	73
28	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ จิตใจอ่อนโยนของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่ รับผิดชอบ	75
29	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม สาขาวิชาที่รับผิดชอบ	76

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	47
2	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ	49
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ	51
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	60
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร	66
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มุ่งเน้นพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาการที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญาและสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาจึงเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคน (รายงานการสัมมนาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 15) สถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานย่อยที่มีความสำคัญสูงสุด ต่อการนำนโยบายหรือหลักการไปปฏิบัติในการให้การศึกษาแก่เด็ก (สมาน แสงมะลิ. 2525 : 2) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเรียกว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ คณบดี อธิการบดี หรือจะเรียกชื่ออย่างอื่นก็ตาม นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจึงต้องมีคุณสมบัติที่ดี คือมีคุณธรรม มีความรู้และทักษะในการบริหารอย่างดีเยี่ยม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528:10) อย่างไรก็ตามปรากฏว่ายังมีผู้บริหารการศึกษาบางส่วนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ก่อให้เกิดความขัดแย้งในการทำงาน ประพฤติผิดศีลธรรม ขาดคุณธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา นับว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวที่จะสนับสนุนให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จและมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก คุณลักษณะเฉพาะตัวดังกล่าวนี้เรียกว่า “บุคลิกภาพ” (อุทัย หิรัญโต. 2524:47) ดังคำกล่าวของ เดโซ สวานานนท์ (2508:22) ที่ว่า บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการประกอบอาชีพของบุคคลต่างๆ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลเป็นสำคัญโดยเฉพาะผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงาน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อองค์การอย่างมากบุคลิกภาพของผู้บริหารมีผลต่อความเชื่อถือศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจิตร อวระกุล (2539 : คำนำ) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา เลื่อมใส ก่อให้เกิดความเกรงอกเกรงใจต่อผู้พบเห็น ดังนั้นการที่สถานศึกษาต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จของครู อาจารย์ นักเรียนนักศึกษา นอกจากจะขึ้นอยู่กับผลงานของส่วนรวมทุกฝ่ายแล้ว ยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย (วิจิตร วรุตบางกูร. 2521 : 14) นอกจากนี้ ศิริกาญจน์ โกสุม (2517 : 4) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะเชื่อมโยงงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้ทำงานสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากทั้งของรัฐบาลและเอกชนสถานศึกษาที่ผู้บริหารงานประสบผลสำเร็จ เนื่องจากบุคลิกภาพที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง (ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2519:105 - 112) ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีความหลากหลายในการจัดการศึกษาสายอาชีพ มีทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรี แบ่งสถานศึกษาเป็นคณะและวิทยาเขต ประกอบด้วย 13 คณะ และ 35 วิทยาเขต ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และเป็นผู้แต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาประจำคณะและวิทยาเขตต่าง ๆ ดังนั้นในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในสถาบันแห่งนี้มานานกว่า 17 ปี ทำให้ทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลบางแห่งบริหารงานประสบความสำเร็จแต่มีหลายแห่งประสบปัญหาในการบริหารเนื่องจากบุคลิกภาพไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา บางรายผู้ปกครองหรือประชาชนไม่ยอมรับ และบางรายมีปัญหาขัดแย้งกับนักศึกษา ผู้บริหารบางคนไม่ทราบว่าบุคลิกภาพของตนเองเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ เพราะไม่เคยมีผู้ศึกษาวิจัยมาก่อน จึงไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ทั้ง ๆ ที่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539 : 5)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ หรือเรียกกันว่า 16 PF (The Sixteen Personality Factor Test) ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทลล์ (Raymond B. Cattell) เพื่อศึกษาบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกด้านการกระทำและความคิดเห็น ทั้งในที่เปิดเผยและซ่อนเร้น ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการคัดเลือกบุคคล ที่จะเป็นผู้บริหาร รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหาร ให้มีความเหมาะสมต่อการบริหารงานยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามตัวแปรด้าน เพศ อายุวุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาชายและหญิงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
6. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ใช้เป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอต่ออธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในการพิจารณาแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมและใช้เป็นข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนามุขลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี 13 คนะ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 35 วิทยาเขต ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 320 คน เป็นชาย 227 คน หญิง 93 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

2.1.2 อายุ ได้แก่

(1) 31 - 40 ปี

(2) 41 - 50 ปี

(3) 51 - 60 ปี

2.1.3 วุฒิการศึกษา

(1)ปริญญาตรี

(2)ปริญญาโท

(3)ปริญญาเอก

2.1.4 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

(1) 1 - 5 ปี

(2) 6 - 10 ปี

(3) 11 - 15 ปี

2.1.5 สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

- (1) ช่างอุตสาหกรรม
- (2) เกษตรกรรม
- (3) บริหารธุรกิจ
- (4) คหกรรม
- (5) ศิลปกรรม
- (6) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามทฤษฎีบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทิลล์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่แสดงออกทางการกระทำ ความคิดเห็นทั้งในที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทิลล์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1	องค์ประกอบ	A	คือ	การเข้าสังคม
1.2	องค์ประกอบ	B	คือ	สติปัญญา
1.3	องค์ประกอบ	C	คือ	ความมั่นคงทางอารมณ์
1.4	องค์ประกอบ	E	คือ	การกล้าแสดงออก
1.5	องค์ประกอบ	F	คือ	ความร่าเริง
1.6	องค์ประกอบ	G	คือ	มโนธรรม
1.7	องค์ประกอบ	H	คือ	การกล้าเผชิญ
1.8	องค์ประกอบ	I	คือ	จิตใจอ่อนโยน
1.9	องค์ประกอบ	L	คือ	ความระแวง
1.10	องค์ประกอบ	M	คือ	การจินตนาการ
1.11	องค์ประกอบ	N	คือ	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
1.12	องค์ประกอบ	O	คือ	ความวิตกกังวล
1.13	องค์ประกอบ	Q ₁	คือ	ความอิสระเสรี
1.14	องค์ประกอบ	Q ₂	คือ	การพึ่งตนเอง
1.15	องค์ประกอบ	Q ₃	คือ	การควบคุมอารมณ์

1.16 องค์ประกอบ Q₄ คือ ความเครียด

ในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายเป็นผู้ที่ได้คะแนนสูง (+) และได้คะแนนต่ำ (-) ได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ A ไว้วางใจ (A-) และ ชอบสังคม (A+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ไว้วางใจ (A-) มีลักษณะก้าวร้าว เอาแต่ใจตนเอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์ ชอบขัดขวาง เจาะแซว ชอบปลุกตัวใจแข็ง มีความเยียบขาด และไม่ผ่อนหนัก ผ่อนเบา พฤติกรรมเย็นชาต่อผู้อื่น

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ชอบออกสังคม (A+) เป็นผู้ที่ชอบเข้าสังคม มีความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเองกับผู้อื่น ใจดี มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ชอบเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจและเอาใจใส่ผู้อื่น มีความเมตตากรุณา มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น

1.2 องค์ประกอบ B สถิติปัญญาต่ำ (B-) และ สถิติปัญญาสูง (B+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำสถิติปัญญาต่ำ (B-) จะมีระดับสติปัญญาไม่เฉลียวฉลาดมักจะใช้ความคิดเชิงรูปธรรมมากกว่านามธรรม ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ช้า ขาดความมั่นคงในตนเอง ทำอะไรไม่เข้มแข็ง ขาดการจริงจัง พฤติกรรมไม่คล่องแคล่ว

บุคคลที่ได้คะแนนสูง สถิติปัญญาสูง (B+) เป็นผู้ที่เชาว์ปัญญาสูง มีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม เฉลียวฉลาด มีธรรมะ มีความพากเพียรในการศึกษาหาความรู้ กระทำตนเป็นผู้มีวัฒนธรรม

1.3 องค์ประกอบ C อารมณ์อ่อนไหว (C-) และ อารมณ์มั่นคง (C+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อารมณ์อ่อนไหว (C-) จะมีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทนต่อสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก หักศนคติเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมักหลีกเลี่ยงปัญหาที่แก้ยาก หรือปัญหาที่ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง มักมีอาการโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) มีความวิตกกังวลอยู่เสมอ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อารมณ์มั่นคง (C+) เป็นผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ใจเย็น รู้จักความเป็นจริงของชีวิต ไม่มีอาการโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) จิตใจสงบ

1.4 องค์ประกอบ E อารมณ์อ่อนไหว (E-) และ อารมณ์มั่นคง (E+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อ่อนนุ่มต่อมตน (E-) จะมีลักษณะนิสัยอ่อนนุ่มเชื่อฟังผู้อื่น มีจิตใจเมตตากรุณา ใจอ่อน มีนิสัยประนีประนอม ชอบแสดงความรู้สึก มีความเชื่อถือในขนบธรรมเนียม อารมณ์เสียง่าย มีความพอใจในตนเอง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง รักษาสิทธิของตน (E+) ถือตนเองเป็นใหญ่ นิยยื้อรัน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จิตใจเป็นอิสระ ใจแข็ง มีความก้าวร้าว ไม่ถือชนบทรรมนิยม ต้องการความสนใจจากผู้อื่น

1.5 องค์ประกอบ F สุขุมมีสติ (F-) และ ทำตนตามสบาย (F+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ สุขุมมีสติ (F-) เป็นผู้มีลักษณะเยียบขรึม ไตร่ตรอง มักมีความรู้สึกไม่สบายใจ มีความกังวลครุ่นคิดไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่นไม่ชอบคบเพื่อน เชื้อยชา

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ทำตนตามสบาย (F+) เป็นผู้มีพฤติกรรมตามสบาย กระทำตามอารมณ์ชั่วแล่น ช่างพูด ร่าเริง จิตใจสงบไม่ดิ้นรน เป็นคนตรงไปตรงมา เปิดเผยว่องไว และมีความกระตือรือร้น

1.6 องค์ประกอบ G เห็นแก่ได้ (G-) และ มีมโนธรรม (G+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ เห็นแก่ได้ (G-) ชอบความสะดวกสบาย เป็นคนไม่มีความตั้งใจจริง ถือความสะดวกเป็นใหญ่ ไม่เอาจริงเอาจังกับงาน มีความรับผิดชอบน้อย ชอบเรียกร้องขาดความอดทน ไม่มีระเบียบ ชอบหลีกเลียงกฎเกณฑ์ มีความเกียจคร้าน ไร้วางใจไม่ได้ ชอบขัดขวาง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีธรรมะ (G+) เป็นผู้มีธรรมะในใจ มีความพากเพียร มีความตั้งใจมั่นคง รักในศักดิ์ศรี มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เคร่งครัดในระเบียบสนใจผู้อื่น

1.7 องค์ประกอบ H มีความละอาย (H-) และอาจหาญ (H+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีความละอาย (H-) มีลักษณะขี้อาย ชอบหลบถอยประหม่า เมื่ออยู่ต่อหน้าเพศตรงข้าม ชอบปลีกตัวจากผู้อื่น ไม่ชอบสนทนากับใคร เกิดความรู้สึกงายสงบเสงี่ยมมีธรรมะในใจ ความสนใจแคบ มีความระมัดระวังในการแสดงพฤติกรรม นึกถึงผู้อื่นมองเห็นอันตรายได้อย่างรวดเร็ว

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อาจหาญ (H+) เป็นผู้มีลักษณะชอบเสี่ยงภัย ชอบพบกับบุคคลอื่น มีความคล่องแคล่ว สนใจเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น ร่าเริง ความเป็นมิตร อารมณ์อ่อนไหว ไม่ระแวงในอันตราย

1.8 องค์ประกอบ I จิตใจมั่นคง (I-) และจิตใจอ่อนไหว (I+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ จิตใจมั่นคง (I-) เป็นผู้ที่รู้จักสภาพที่เป็นจริง สร้างความหวังแต่เพียงเล็กน้อย เชื่อมมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ ใจแข็ง พอใจในตนเอง ไม่กังวลในปมด้อยของร่างกาย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจอ่อนไหว (I+) เป็นคนที่ชอบเรียกร้อง ไม่มีความอดทน ถือตนเอง เป็นใหญ่ ขึ้นกับผู้อื่น เป็นผู้ที่เคยได้รับการปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ต้องการความช่วยเหลือ มีความเมตตา กรุณา สุภาพอ่อนโยน ต้องการความสนใจ กังวลถึงสุขภาพโดยไม่มีอาการเจ็บป่วยที่แท้จริง มีความกังวลใจ

1.9 องค์ประกอบ L มีความไว้วางใจ (L-) และจิตใจหวาดระแวง (L+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีความไว้วางใจ (L-) มีลักษณะยอมรับผู้อื่นไม่อิจฉา คบง่าย ชอบเข้าสังคม ไว้วางใจคน เปิดรับสภาพต่าง ๆ มีการเตรียมตัวไว้พร้อมเพื่อรอโอกาสเห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่น ใจกล้า อารมณ์เยือกเย็นและรื่นเริง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจหวาดระแวง (L+) มีลักษณะอิจฉาผู้อื่น พอใจในตนเอง มีความรู้สึกสงสัยในสิ่งต่าง ๆ ยึดมั่นในความเห็นของตน คล้อยตามผู้อื่นได้ยาก หลีกเลี่ยงความยุ่งยาก ข่มเหงผู้อื่น ใจหงุดหงิด

1.10 องค์ประกอบ M ลงมือปฏิบัติ (M-) และ สร้างความฝัน (M+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ลงมือปฏิบัติ (M-) เป็นผู้ที่ชอบการปฏิบัติจริง มีความระมัดระวัง เจ้าระเบียบ มีความกระตือรือร้นในความต้องการที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง มีความสนใจแคบอยู่เฉพาะเรื่องในปัจจุบัน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ถ้าไม่ถูกเร้า มีการพิจารณาที่เหมาะสม มีความตั้งใจจริง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง สร้างความฝัน (M+) หมกมุ่นในแรงขับภายใน ไม่เอาใจใส่ในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ ไม่ทำตามประเพณี เอาใจตัวเอง สนใจศิลปะ ทฤษฎี และความเชื่อพื้นฐาน ชอบสร้างมโนภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ ขาดวุฒิภาวะในการตัดสินใจอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

1.11 องค์ประกอบ N มั่นคงเปิดเผย (N-) และ จลนพลวัติมีเล่ห์เหลี่ยม (N+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มั่นคงเปิดเผย (N-) มีลักษณะเปิดเผยไม่คล่องแคล่วในการสมาคม ไม่เป็นการเสแสร้ง มีความซื่อและจริงใจ กังวลถึงความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง ชอบอยู่รวมกลุ่ม มีรสนิยมง่าย ๆ ขาดความเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง ไม่มีทักษะในการวิเคราะห์แรงจูงใจ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จลาตมีเล่ห์เหลี่ยม (N+) มีมารยาทสละสลวยคล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น ระวังระวังในผลได้ผลเสีย มองการณ์ไกล ชอบปลีกตัว มีการควบคุมอารมณ์พิจารณาตนเองและผู้อื่นด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความทะเยอทะยาน บางครั้งมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย

1.12 องค์ประกอบ O จิตสงบราบเรียบ (O-) และจิตใจหวาดหวั่น (O+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ จิตสงบราบเรียบ (O-) มีลักษณะมั่นใจในตนเอง รื่นเริง ปรับจิตใจได้ง่าย ใจหนักแน่น สงบ ถือความสะอาด ไม่มีความวิตกกังวล ชอบทำตัวง่าย ๆ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจหวาดหวั่น (O+) เป็นบุคคลที่มีความวิตกกังวลอารมณ์อ่อนไหว ใจอ่อน อารมณ์เสียง่าย มีความสำนึกในหน้าที่อย่างรุนแรง มีความพิถีพิถันวิตกกังวล ในเรื่องสุขภาพ โดยไม่มีเหตุผล มีอารมณ์กลัว มักมีอารมณ์เศร้าหมองหงอยเหงา

1.13 องค์ประกอบ Q₁ นักอนุรักษ์ (Q₁-) และ นักทดลอง (Q₁+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ นักอนุรักษ์ (Q₁-) เป็นพวกถือจารีตประเพณี นิยมและเชื่อในสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา ระวังระวังในการพิจารณาความคิดใหม่ ๆ และมักมองในแง่ร้าย มักต่อต้านและประวิงการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจการคิดแบบวิเคราะห์

บุคคลที่ได้คะแนนสูง นักทดลอง (Q₁+) ชอบการทดลอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์เสรีนิยม ชอบวิเคราะห์ สนใจเรื่องการใช้สติปัญญา มีลักษณะสงสัย และชอบค้นคว้าความคิดทั้งเก่าและใหม่ เปิดใจกว้างต่อความสะอาดและการเปลี่ยนแปลง

1.14 องค์ประกอบ Q₂ ฟุ้งกลุ่ม (Q₂-) และ ฟุ้งตนเอง (Q₂+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ฟุ้งกลุ่ม (Q₂-) มีลักษณะขึ้นอยู่กับกลุ่ม เป็นผู้ร่วมงานและผู้ตามที่ดีชอบและขึ้นกับการยอมรับของสังคม ต้องการความสนับสนุนจากกลุ่ม

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ฟุ้งตนเอง (Q₂+) มีความพอใจในตนเอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย มีความเคยชินกับวิธีการทำงานของตน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผนของตนเอง ไม่สนใจความคิดเห็นของสังคม

1.15 องค์ประกอบ Q₃ ไม่มีกฎเกณฑ์ (Q₃-) และ ควบคุมตนเอง (Q₃+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ไม่มีกฎเกณฑ์ (Q₃-) เป็นบุคคลที่ไม่มีวินัย ควบคุมตนเองไม่ได้รักษารูปร่าง ปฏิบัติตามแรงกระตุ้นภายในตนเอง ไม่เอาใจใส่ต่อกฎเกณฑ์และความต้องการของสังคม ความสามารถในการปรับตัวไม่ดีโดยเฉพาะเรื่องที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้น

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ควบคุมตนเอง (O_3+) เป็นผู้ที่ควบคุมตัวเองได้ ทำตัวเหมาะสมในสังคม มีความตั้งใจจริง

1.16 องค์ประกอบ O_4 อารมณ์อ่อนคลาย (O_4-) และ อารมณ์ตึงเครียด (O_4+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อารมณ์อ่อนคลาย (O_4-) เป็นบุคคลที่ทำพฤติกรรมตามความพอใจ ไม่มีคับข้องใจ พอใจในสถานการณ์ที่เป็นอยู่

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อารมณ์ตึงเครียด (O_4+) มีลักษณะเครียด มีความคับข้องใจ มีแรงขับภายในมาก มักตื่นเต้น ใจร้อน

2. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หมายถึง สถาบันการศึกษามีฐานะเทียบเท่ากรมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2518 จัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 13 คณะ และ 35 วิทยาเขต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 คณะ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 13 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรม คณะคหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประมง คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะศิลปศาสตร์ และ คณะศึกษาศาสตร์

2.2 วิทยาเขต หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่จัดการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี แทนคณะบางสาขาวิชา วิทยาเขตมี จำนวน 35 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ วิทยาเขตเทเวศร์ วิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตโชติเวช วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ วิทยาเขตพนิตยการพระนคร วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสกรี วิทยาเขตปทุมธานี วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาเขตวังไกลกังวล วิทยาเขตศาลายา วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตสกลนคร วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (นครราชสีมา) วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตนนทบุรี วิทยาเขตศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ (สงขลา) วิทยาเขตภาคพายัพ (เชียงใหม่) วิทยาเขตลำปาง วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตน่าน วิทยาเขตจันทบุรี วิทยาเขตตาก และวิทยาเขตบางพระ (ชลบุรี)

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่รับแต่งตั้งจากอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 คณบดีและรองคณบดี ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร คณะ 13 คณะ (ดังรายละเอียดใน ข้อ 2.1)

3.2 ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารวิทยาเขต 35 วิทยาเขต (ดังรายละเอียดในข้อ 2.2)

4. สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 6 สาขาวิชา ดังนี้

4.1 ช่างอุตสาหกรรม หมายถึง คณะและวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้านช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเทเวศร์ วิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตศาลายา วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตนนทบุรี วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตพายัพ วิทยาเขตตาก วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาเขตสุพรรณบุรี และวิทยาเขตศรีวิชัย

4.2 เกษตรกรรม หมายถึง คณะและวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้านเกษตรกรรม ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช วิทยาเขต พระนครศรีอยุธยา หันตรา วิทยาเขตปทุมธานี วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตจันทบุรี วิทยาเขตบางพระ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาเขตน่าน และวิทยาเขตลำปาง

4.3 บริหารธุรกิจ หมายถึง คณะและวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้านบริหารธุรกิจ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาเขตพัฒนการพระนคร วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกี วิทยาเขตวังไกลกังวล และวิทยาเขตเชียงราย

4.4 คหกรรม หมายถึง คณะและวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้านอาหาร เสื้อผ้า งานประดับตกแต่ง จัดดอกไม้ ได้แก่ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ วิทยาเขตพระนครใต้ และวิทยาเขตโชติเวช

4.5 ศิลปกรรม หมายถึง คณะและวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้าน ช่างศิลป์ ได้แก่ คณะศิลปกรรม คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ และวิทยาเขตเพาะช่าง

4.6 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง คณะหรือวิทยาเขตที่จัดการสอนเน้นทางด้านวิชาพื้นฐาน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง และคณะศิลปศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 1.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 1.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ
 - 1.1.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพ
 - 1.1.4 ขั้นตอนพัฒนาการของบุคลิกภาพ
 - 1.1.5 วิธีการศึกษาบุคลิกภาพ
- 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

- 2.1 เอกสารเกี่ยวกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2.3 คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2.4 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 1.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

สวนา พรพัฒน์กุล (2522 : 295) ได้กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยรวมของแต่ละบุคคลที่สามารถมองเห็นจากภายนอกและซ่อนเร้นอยู่ภายใน เช่น รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง อากัปกริยา การพูด ความสนใจ ทักษะคติ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539 : 5) กล่าวว่าบุคลิกภาพคือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน ส่วนภายนอกคือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งกาย การพูดจา การนั่ง ยืน เดิน ส่วนภายในคือส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด อารมณ์ประจำตัว ความปรารถนา ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ ส่วนจรจรา สุวรรณทัต

และดวงกลม เวชบรรยงรัตน์ (2529 : 219) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นลักษณะรวมของบุคคลนั้นอันประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกและลักษณะเฉพาะภายในของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป

วิจิตร อวระกุล (2539 : 4) ให้ความหมายบุคลิกภาพ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมกันขึ้นเป็นตัวบุคคล เช่น รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง กิริยา มารยาท การแต่งกาย การแสดงออก การพูด การคิด ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ความต้องการ อารมณ์ ความสนใจ

กมลรัตน์ กริทอง (2540 : 1) ให้ความหมายบุคลิกภาพคือ การแสดงออกของแต่ละบุคคลที่แสดงถึงความมีเอกลักษณ์ของตนเองโดยแสดงออกทั้งด้านภาษาถ้อยคำและด้านภาษาท่าทาง

แคทเทลล์ (Cattell. 1970 : 2 - 3) ให้ความหมายบุคลิกภาพ คือ สิ่งที่ช่วยในการทำนายได้ว่าบุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ บุคลิกภาพเป็นเรื่องพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน

มันน์ (Munn. 1966 : 258) และอนาสตาซี (Anastasi 1966 : 11) ทั้งสองท่านมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า บุคลิกภาพเกิดจากปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมอย่างเดียวกันในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดบุคลิกภาพของบุคคลที่ต่างกัน และในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน แม้ว่าบุคคลจะมีพันธุกรรมอย่างเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่ต่างกันได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กิริยามารยาท การแต่งกาย การยืน เดิน นั่ง การพูด คิด เขียน สถิติปัญญา เจตคติ ค่านิยม อารมณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม

1.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194 - 195) ได้กล่าวเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกันหรือแตกต่างกันมีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้น

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลแต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรักเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย

ปละละเลย หรือเข้มงวดจะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าวไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

นวลละออ สุภาผล (2527 : 14) ได้กล่าวว่า พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพร่วมกัน แต่มีอำนาจไม่เท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับลักษณะแต่ละอย่าง ถ้าเป็นลักษณะทางกาย อิทธิพลของพันธุกรรมจะมีมากกว่าสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าเป็นลักษณะทางจิตและสังคมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29 - 30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่างหน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาท เลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้อง เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมมีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าทั้งพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมต่างมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล แต่ไม่สามารถแยกให้เห็นชัดเจนว่าด้านไหนมีอิทธิพลมากหรือน้อยนั้นย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของบุคคลและวัฒนธรรมที่คนแต่ละคนเกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

1.1.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

เกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพนั้น มีทฤษฎีต่าง ๆ หลายทฤษฎีด้วยกัน แต่เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทิลล์ จึงขออธิบายอ้างอิงเฉพาะทฤษฎีบุคลิกภาพของ เรย์มอนด์ บี แคทเทิลล์ เท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพของแคทเทิลล์

แคทเทิลล์ (Cattell, 1950 : 600 - 617) กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ และจุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องบุคลิกภาพคือ การสร้างกฎว่าบุคคลที่แตกต่างกัน จะทำอะไรในสถานการณ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วไปต่างกัน บุคลิกภาพจะเกี่ยวข้องกับทั้งพฤติกรรมที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในและพฤติกรรมที่เปิดเผย ดังนั้นการศึกษาบุคลิกภาพจะครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมดนั้นก็คือการที่จะเข้าใจพฤติกรรม

ย่อย ๆ ของบุคคลได้ ก็จะเกิดเมื่อเราได้เห็นภาพรวมทั้งหมดของบุคคลนั้น นอกจากนั้นบุคลิกภาพยังเป็นลักษณะนิสัย (traits) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ลักษณะนิสัยพื้นผิวและลักษณะนิสัยต้นตอ

1.1.3.2 ลักษณะนิสัย (traits)

เนื่องจากแคทเทิลล์เชื่อว่า บุคลิกภาพเป็นโครงสร้างของลักษณะนิสัยที่ซับซ้อนและมีความแตกต่างกัน ลักษณะนิสัยจึงเป็นภาพสำคัญของแคทเทิลล์ ซึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ จำนวนมาก และลักษณะนิสัยเป็นโครงสร้างของจิต (Mental Structure) เป็นตัวอธิบายและแสดงความคงที่ของพฤติกรรม

นอกจากนั้น แคทเทิลล์ ยังได้แบ่งลักษณะของนิสัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ลักษณะพื้นผิว (Surface traits) เป็นลักษณะกลุ่มตัวแปรที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน และมีลักษณะร่วมกัน

2) ลักษณะนิสัยต้นตอ (Source traits) เป็นลักษณะตัวแปรที่ซ่อนอยู่ภายใน อันเป็นตัวกำหนดลักษณะพื้นผิวทั้งหมด

ซึ่งลักษณะนิสัยทั้ง 2 ประเภทนี้ แคทเทิลล์ให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยต้นตอมากกว่าลักษณะนิสัยพื้นผิว เพราะเชื่อว่าลักษณะนิสัยต้นตอเป็นโครงสร้างที่มีอิทธิพลอย่างแท้จริงต่อบุคลิกภาพ และจะช่วยในการวินิจฉัยปัญหาทางบุคลิกภาพต่าง ๆ ลักษณะนิสัยใดก็ตาม เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมหรือการผสมผสานกันทั้งสองอย่าง แคทเทิลล์เชื่อว่าในขณะที่ลักษณะนิสัยพื้นผิวเป็นตัวแทนของผลรวมขององค์ประกอบดังกล่าวนั้น ย่อมแสดงว่าลักษณะนิสัยต้นตอได้แบ่งแยกออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นผลจากพันธุกรรม เรียกว่า Constitutional traits และส่วนที่เป็นผลจากสิ่งแวดล้อม เรียกว่า Environmental Mold traits และเมื่อแบ่งลักษณะนิสัยตามรูปแบบที่แสดงออกจะแบ่งได้ 3 แบบคือ

1) ลักษณะนิสัยด้านพลัง (Dynamic traits) เป็นลักษณะนิสัยที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

2) ลักษณะนิสัยด้านความสามารถ (Ability traits) เป็นลักษณะนิสัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละบุคคล

3) ลักษณะนิสัยด้านอารมณ์ (Temperament traits) เป็นลักษณะนิสัยที่เกี่ยวกับรูปแบบของการตอบสนอง เช่น ความเร็ว พลัง หรือการตอบโต้ทางอารมณ์

เนื่องจาก แคทเทิลล์ ให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยด้านพลังมากกว่าด้านอื่น ๆ จึงได้อธิบายรายละเอียดของลักษณะนิสัยด้านพลังไว้อย่างละเอียด ดังนี้

ลักษณะนิสัยด้านพลัง (Dynamic traits) ประกอบด้วย

(1) ทศนคติ (Attitude) เป็นตัวแสดงตัวแปรด้านพลัง ทศนคติเฉพาะสถานการณ์หนึ่งสำหรับบุคคลหนึ่ง คือ การมีความสนใจอย่างแท้จริง และเอาใจใส่อย่างมากต่อสิ่งนั้น

(2) หน่วยวัดพลัง (Ergs) เป็นลักษณะนิสัยต้นตอด้านพลังที่เป็นผลมาจากพันธุกรรม หน่วยวัดพลังเป็นธรรมชาติของจิตใจและร่างกายที่มีมาแต่กำเนิด เป็นกระบวนการที่แสดงปฏิกิริยา ได้แก่ ความสนใจ การรับรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างแท้จริงมากกว่าสิ่งอื่น การแสดงอารมณ์ต่อสิ่งนั้น และการกำหนดแนวทางเฉพาะเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงการคิดหาแนวทางสำรอง (Subsidiary path) ถ้าวิธีแรกไม่สำเร็จหรือหากกล่าวโดยสรุป หน่วยวัดพลังแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ

(2.1) การตอบสนองการรับรู้ (Perceptual response)

(2.2) การตอบสนองทางอารมณ์ (Emotional response)

(2.3) การกระทำที่นำไปสู่เป้าหมาย (Instrumental act learning to the goal)

(2.4) เป้าหมายที่ทำให้พอใจ (The goal satisfaction itself)

(3) ความรู้สึกทางใจ (Sentiments) เป็นลักษณะนิสัยต้นตอด้านพลังที่เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่คู่กับหน่วยวัดพลังซึ่งแตกต่างกับความรู้สึกทางใจ เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรม ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความรู้สึกทางใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างแนบแน่น และแสดงความรู้สึกหรือปฏิกิริยาในแบบที่ชัดเจนออกมา ซึ่งเกิดจากการรวบรวมทัศนคติที่มีต่อสถาบันทางสังคม หรือต่อบุคคลที่เคยประสบมาในชีวิต ความรู้สึกทางใจเกี่ยวกับตนเองนี้เป็นตัวที่มีบทบาทสำคัญในทฤษฎีของ แคทเทิล เพราะทัศนคติเกือบทั้งหมดสะท้อนให้เห็นความรู้สึกทางใจเกี่ยวกับตนเองในระดับที่ไม่มากก็น้อยทั้งตนเองเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้มั่นคง

1.1.4 ขั้นพัฒนาการของบุคลิกภาพ

แคทเทิล (Cattell, 1950 : 618 - 619) แบ่งขั้นพัฒนาการ ดังนี้

1) ระยะแรกเกิด - 5 ขวบ ระยะนี้ แคทเทิลมีความเห็นสอดคล้องกับ فروยด์ ที่ว่า ระยะนี้เป็นระยะที่ถูกกำหนดโดยความขัดแย้งต่าง ๆ และเป็นระยะสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูจะมี บทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพของคนในระยะต่อไป

2) ระยะ 6 - 13 ปี เป็นระยะที่เปลี่ยนความสนใจ ความรักที่มีต่อบิดา มารดา ไปสู่กลุ่มเพื่อนเป็นระยะที่ปราศจากความกังวลใจ และเป็นช่วงของการพัฒนาอีโก้ (Ego) ให้ เข้มแข็ง

3) วัยรุ่น (14 - 24 ปี) แคทเทิลกำหนดระยะเวลาวัยรุ่นนี้ยาวนานกว่านักจิตวิทยาคนอื่น ๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างมาก ทั้งเด็กหญิง และเด็กชาย เป็นระยะที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์ มีความไม่คล่องตัวทางสังคม มีความใส่ใจในเรื่องเพศ และมีความขัดแย้ง

ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสาเหตุความขัดแย้งมาจากต้องการอิสระจากบิดา มารดา ต้องการประกอบอาชีพอย่างประสบความสำเร็จมีรายได้เลี้ยงตนเอง นอกจากนั้นเนื่องจากการไม่ได้รับความพึงพอใจที่จะทำให้เพศตรงข้ามประทับใจ และการไม่ได้รับความมั่นคงทางจิตใจ ถ้าหากวัยรุ่นสามารถผ่านความขัดแย้งเหล่านี้ได้ก็จะทำให้เกิดบูรณาการและเกิดความพึงพอใจในมโนภาพของตน

4) วัยอุตุมิภาวะ (25 - 55 ปี) เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพมีน้อย แม้จะมีความเสื่อมของร่างกายก็ตาม เช่น มีปัญหาเรื่องการฟัง การมองเห็น การเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ บุคคลในวัยนี้ต้องปรับตัวเมื่อพบความจริงว่าความไฝฝัน และทะเยอทะยานหลาย ๆ อย่างในวัยรุ่นไม่ตรงความต้องการ เมื่อใกล้จะสิ้นสุดวัยนี้เป็นระยะมีแนวโน้มความสนใจใน กิจกรรมทางเพศเพิ่มขึ้น

5) วัยชรา (56 ปีขึ้นไป) เป็นระยะที่มีความเสื่อมอย่างรวดเร็วในพลังร่างกาย แคลเทลล์กล่าวว่าลักษณะนิสัยของบุคคลในวัยชราประกอบด้วย การกังวลในเรื่องการเงินกังวลในเรื่องสุขภาพ มีความรู้สึกไม่เป็นที่ต้องการ รู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง รู้สึกสงสัย ไม่แน่ใจ ความสนใจแคบ สูญเสียความจำ ยึดมั่นในความคิดของตน พุดในเรื่องอดีต เอาใจใส่ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มีความรู้สึกไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง และวิตกกังวล มีความรู้สึกผิด กิจกรรมทางเพศลดลงแต่ความสนใจเรื่องเพศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในผู้ชาย ไม่มีระเบียบ ไม่สะอาด ไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์และการให้ความร่วมมือกับสังคมลดลง

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีบุคลิกภาพของแคลเทลล์จะให้ความสำคัญต่อลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล ซึ่งลักษณะนิสัยนี้จะประกอบด้วยลักษณะนิสัยพื้นผิว และลักษณะนิสัยด้นตอ โดยแคลเทลล์จะให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยด้นตอว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อบุคลิกภาพของบุคคล

1.1.5 วิธีการศึกษาบุคลิกภาพ

เนื่องจากแคลเทลล์ได้ศึกษาบุคลิกภาพโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการที่เริ่มต้นด้วยการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลหลายประเภทในวัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยใช้การตอบแบบสอบถาม การสังเกต การประเมินค่า (ดรณจิต อุดรมาตย์. 2532. 15 อ้างอิงจาก Cattell. 1950.)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แคลเทลล์มีวิธีการดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 211 อ้างอิงจาก Cattell. 1965.)

ก. L - data หรือการบันทึกประวัติ (Life record) เช่น ข้อมูลจากบันทึกของโรงเรียน บันทึกทางกฎหมายและการศึกษาข้อมูลจากบุคคลที่คุ้นเคยกับผู้ศึกษา

ข. Q - data หรือข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire data) เป็นข้อมูลจากบุคคลนั้นโดยตรง ใช้การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ก็ใช้วิธีนี้

ค. T - data หรือการทดสอบ (Objective Test) เป็นการตอบแบบสอบถามจากการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา เช่น แบบทดสอบบุคลิกภาพ A และ B MMPI EPPS

การวัดพฤติกรรมโดยทั้ง 3 วิธีดังกล่าว แคลเทลล์ได้ลักษณะนิสัยขั้นตอน ประมาณ 20 ชนิด จึงได้จัดเป็นองค์ประกอบ A B C D F..... ในระยะต่อมาปรากฏว่ามีความคล้ายคลึงกันบางอย่างประกอบ จึงรวมเอาองค์ประกอบที่คล้ายกัน เหลือองค์ประกอบพื้นฐานเพียง 16 ลักษณะ ซึ่งได้นำมาสร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (Sixteen Personality Factor Test) ดังกล่าว

ฉะนั้น ในการสำรวจบุคลิกภาพนั้นมีอยู่หลายวิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้ต้องการสำรวจ และสิ่งที่สำรวจหรือศึกษา การที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (Sixteen Personality Factor Test) เป็นแบบทดสอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF เหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพราะเป็นแบบทดสอบที่สามารถบอกลักษณะนิสัยในด้านต่าง ๆ ซึ่งคุณลักษณะนิสัยในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายผู้ที่ได้คะแนนสูง (+) และคะแนนต่ำ (-) ได้ดังนี้

1) องค์ประกอบ A ไร้ตัว (A-) และ ชอบสังคม (A+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ไร้ตัว (A-) มีลักษณะก้าวร้าว เอาแต่ใจตนเอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์ ชอบขัดขวาง เจยเมย ชอบปลุกตัวใจแข็ง มีความเย็บขาด และไม่ผ่อนหนัก ผ่อนเบา พฤติกรรมเย็นชาต่อผู้อื่น

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ชอบออกสังคม (A+) เป็นผู้ที่ชอบเข้าสังคม มีความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเองกับผู้อื่น ใจดี มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ชอบเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจและเอาใจใส่ผู้อื่น มีความเมตตากรุณา มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น

2) องค์ประกอบ B สติปัญญาต่ำ (B-) และ สติปัญญาสูง (B+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำสติปัญญาต่ำ (B-) จะมีระดับสติปัญญาไม่เฉลียวฉลาดมักจะใช้ความคิดเชิงรูปธรรมมากกว่านามธรรม ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ช้า ขาดความมั่นคงในตนเอง ทำอะไรไม่เข้มแข็ง ขาดการจริงจัง พฤติกรรมไม่คล่องแคล่ว

บุคคลที่ได้คะแนนสูง สติปัญญาสูง (B+) เป็นผู้ที่เขาวินปัญญาสูง มีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม เฉลียวฉลาด มีธรรมะ มีความพากเพียรในการศึกษาหาความรู้ กระทำตนเป็นผู้มีวัฒนธรรม

3) องค์ประกอบ C อารมณ์อ่อนไหว (C-) และ อารมณ์มั่นคง (C+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อารมณ์อ่อนไหว (C-) จะมีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทนต่อสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก หักศนคติเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมักหกลึกเสียง

ปัญหาที่แก้ยาก หรือปัญหาที่ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง มักมีอาการโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) มีความวิตกกังวลอยู่เสมอ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อารมณ์มั่นคง (C+) เป็นผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ใจเย็น รู้จักความเป็นจริงของชีวิต ไม่มีอาการโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) จิตใจสงบ

4) องค์ประกอบ E อารมณ์อ่อนไหว (E-) และ อารมณ์มั่นคง (E+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อ่อนนุ่มถ่อมตน (E-) จะมีลักษณะนิสัยอ่อนนุ่มเชื่อฟังผู้อื่น มีจิตใจเมตตากรุณา ใจอ่อน มีนิสัยประนีประนอม ชอบแสดงความรู้สึก มีความเชื่อถือในขนบธรรมเนียม อารมณ์เสื่อง่าย มีความพอใจในตนเอง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง รักษาสิทธิของตน (E+) ถือตนเองเป็นใหญ่ นิสัยดื้อรั้น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จิตใจเป็นอิสระ ใจแข็ง มีความก้าวร้าว ไม่ถือขนบธรรมเนียม ต้องการความสนใจจากผู้อื่น

5) องค์ประกอบ F สุขุมมีสติ (F-) และ ทำตนตามสบาย (F+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ สุขุมมีสติ (F-) เป็นผู้ที่มิมีลักษณะเจียบขี้น ไตร่ตรอง มักมีความรู้สึกไม่สบายใจ มีความกังวลครุ่นคิดไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่นไม่ชอบคบเพื่อน เฉื่อยชา

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ทำตนตามสบาย (F+) เป็นผู้มีพฤติกรรมตามสบาย กระทำตามอารมณ์ชั่ววูบ ว่างพุด ว่างเร่ จิตใจสงบไม่ดิ้นรน เป็นคนตรงไปตรงมา เปิดเผยว่องไว และมีความกระตือรือร้น

6) องค์ประกอบ G เห็นแก่ได้ (G-) และ มีมโนธรรม (G+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ เห็นแก่ได้ (G-) ชอบความสะดวกสบาย เป็นคนไม่มีความตั้งใจจริง ถือความสะดวกเป็นใหญ่ ไม่เอาจริงเอาจังกับงาน มีความรับผิดชอบน้อย ชอบเรียกร้อง ขาดความอดทน ไม่มีระเบียบ ชอบหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ มีความเกียจคร้านว่างใจไม่ได้ ชอบขัดขวาง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีมโนธรรม (G+) เป็นผู้มีมโนธรรมในใจ มีความพากเพียร มีความตั้งใจมั่นคง รักในศักดิ์ศรี มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เคร่งครัดในระเบียบ สนใจผู้อื่น

7) องค์ประกอบ H มีความละอาย (H-) และอาชญา (H+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีความละอาย (H-) มีลักษณะขี้อาย ชอบหลบถอยประหม่า เมื่ออยู่ต่อหน้าเพศตรงข้าม ชอบปลีกตัวจากผู้อื่น ไม่ชอบสนทนากับใคร เกิดความรู้สึกง่ายสงบเสีี่ยมมีมโนธรรมในใจ ความสนใจแคบ มีความระมัดระวังในการแสดงพฤติกรรม นึกถึงผู้อื่นมองเห็นอันตรายได้อย่างรวดเร็ว

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อาหาญ (H+) เป็นผู้ที่มีลักษณะชอบเสี่ยงภัย ชอบพบกับบุคคลอื่น มีความคล่องแคล่ว สนใจเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น ร่าเริง มีความเป็นมิตร อารมณ์อ่อนไหว ไม่ระแวงในอันตราย

8) องค์ประกอบ I จิตใจมั่นคง (I-) และจิตใจอ่อนไหว (I+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ จิตใจมั่นคง (I-) เป็นผู้ที่มีจิตที่มั่นคง เป็นจริง สร้างความหวังแต่เพียงเล็กน้อย เชื่อมมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ ใจแข็ง พอใจในตนเอง ไม่กังวลในปมด้อยของร่างกาย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจอ่อนไหว (I+) เป็นคนที่ชอบเรียกร้อง ไม่มีความอดทน ถือตนเองเป็นใหญ่ ขึ้นกับผู้อื่น เป็นผู้ที่เคยได้รับการปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ต้องการความช่วยเหลือ มีความเมตตา กรุณา สุภาพอ่อนโยน ต้องการความสนใจ กังวลถึงสุขภาพโดยไม่มีอาการเจ็บป่วยที่แท้จริง มีความกังวลใจ

9) องค์ประกอบ L มีความไว้วางใจ (L-) และจิตใจหวาดระแวง (L+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีความไว้วางใจ (L-) มีลักษณะยอมรับผู้อื่นไม่อิจฉา คบง่าย ชอบเข้าสังคม ไว้วางใจคน เปิดรับสภาพต่าง ๆ มีการเตรียมตัวไว้พร้อมเพื่อรอโอกาสเห็นอกเห็นใจและให้ออกาสผู้อื่น ใจกล้า อารมณ์เยือกเย็นและรื่นเริง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจหวาดระแวง (L+) มีลักษณะอิจฉาผู้อื่น พอใจในตนเอง มีความรู้สึกสงสัยในสิ่งต่าง ๆ ยึดมั่นในความเห็นของตน คล้อยตามผู้อื่นได้ยาก หลีกเลี่ยงความยุ่งยาก ข่มเหงผู้อื่น ใจหุนหัน

10) องค์ประกอบ M ลงมือปฏิบัติ (M-) และ สร้างความฝัน (M+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ลงมือปฏิบัติ (M-) เป็นผู้ที่ชอบการปฏิบัติจริง มีความระมัดระวัง เจ้าระเบียบ มีความกระตือรือร้นในความต้องการที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง มีความสนใจแคบอยู่เฉพาะเรื่องในปัจจุบัน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ถ้าไม่ถูกเร้า มีการพิจารณาที่เหมาะสม มีความตั้งใจจริง

บุคคลที่ได้คะแนนสูง สร้างความฝัน (M+) หมกมุ่นในแรงขับภายใน ไม่เอาใจใส่ในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ ไม่ทำตามประเพณี เอาใจตัวเอง สนใจศิลปะ ทฤษฎี และความเชื่อพื้นฐาน ชอบสร้างมโนภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ ขาดวุฒิภาวะในการตัดสินใจอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

11) องค์ประกอบ N มั่นคงเปิดเผย (N-) และ ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม (N+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มั่นคงเปิดเผย (N-) มีลักษณะเปิดเผยไม่คล่องแคล่วในการสมาคม ไม่เป็นการเสแสร้ง มีความซื่อและจริงใจ กังวลถึงความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง ชอบอยู่รวมกลุ่ม มีรสนิยมง่าย ๆ ขาดความเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง ไม่มีทักษะในการวิเคราะห์แรงจูงใจ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม (N+) มีมารยาทสละสลวยคล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น ระวังผลประโยชน์ได้ผลเสีย มองการณ์ไกล ชอบปลุกตัว มีการควบคุมอารมณ์พิจารณาตนเองและผู้อื่นด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความทะเยอทะยาน บางครั้งมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย

12) องค์ประกอบ O จิตสงบราบเรียบ (O-) และจิตใจหวาดหวั่น (O+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ จิตสงบราบเรียบ (O-) มีลักษณะมั่นใจในตนเอง รื่นเริง ปรับจิตใจได้ง่าย ใจหนักแน่น สงบ ถือความสะอาด ไม่มีความวิตกกังวล ชอบทำตัวง่าย ๆ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง จิตใจหวาดหวั่น (O+) เป็นบุคคลที่มีความวิตกกังวลอารมณ์อ่อนไหว ใจอ่อน อารมณ์เสื่อง่าย มีความสำนึกในหน้าที่อย่างรุนแรง มีความพิถีพิถันวิตกกังวล ในเรื่องสุขภาพโดยไม่มีเหตุผล มีอารมณ์กลัว มักมีอาการเศร้าหมองหงอยเหงา

13) องค์ประกอบ Q₁ นักอนุรักษ์ (Q₁-) และ นักทดลอง (Q₁+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ นักอนุรักษ์ (Q₁-) เป็นพวกถือจารีตประเพณี นิยมและเชื่อในสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา ระวังระมัดระวังในการพิจารณาความคิดใหม่ ๆ และมักมองในแง่ร้าย มักต่อต้านและไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจการคิดแบบวิเคราะห์

บุคคลที่ได้คะแนนสูง นักทดลอง (Q₁+) ชอบการทดลอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์เสรีนิยม ชอบวิเคราะห์ สนใจเรื่องการใช้สติปัญญา มีลักษณะสงสัย และชอบค้นคว้าความคิดทั้งเก่าและใหม่ เปิดใจกว้างต่อความสะอาดและการเปลี่ยนแปลง

14) องค์ประกอบ Q₂ ฟุ้งกลุ่ม (Q₂-) และ ฟุ้งตนเอง (Q₂+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ฟุ้งกลุ่ม (Q₂-) มีลักษณะขึ้นอยู่กับกลุ่ม เป็นผู้ร่วมงานและผู้ตามที่ดี ชอบและขึ้นกับการยอมรับของสังคม ต้องการความสนับสนุนจากกลุ่ม

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ฟุ้งตนเอง (Q₂+) มีความพอใจในตนเอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย มีความเคยชินกับวิธีการทำงานของตน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผนของตนเอง ไม่สนใจความคิดเห็นของสังคม

15) องค์ประกอบ O_3 ไม่มีกฎเกณฑ์ (O_3^-) และ ควบคุมตนเอง (O_3^+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ ไม่มีกฎเกณฑ์ (O_3^-) เป็นบุคคลที่ไม่มีวินัย ควบคุมตนเองไม่ได้รักษาข้อตกลง ปฏิบัติตามแรงกระตุ้นภายในตนเอง ไม่เอาใจใส่ต่อกฎเกณฑ์และความต้องการของสังคม ความสามารถในการปรับตัวไม่ดีโดยเฉพาะเรื่องที่ทำให้เกิดความกระทบกระเทือนใจ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง ควบคุมตนเอง (O_3^+) เป็นผู้ที่ควบคุมตัวเองได้ ทำตัวเหมาะสมในสังคม มีความตั้งใจจริง

16) องค์ประกอบ O_4 อารมณ์อ่อนคลาย (O_4^-) และ อารมณ์ตึงเครียด (O_4^+)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ อารมณ์อ่อนคลาย (O_4^-) เป็นบุคคลที่ทำพฤติกรรมตามความพอใจ ไม่มีคับข้องใจ พอใจในสถานการณ์ที่เป็นอยู่

บุคคลที่ได้คะแนนสูง อารมณ์ตึงเครียด (O_4^+) มีลักษณะเครียด มีความคับข้องใจ มีแรงขับภายในมาก มักตื่นเต้น ใจร้อน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แฮลเลย์ (ประคอง เกลื่อนการ. 2532 : 30 อ้างอิงมาจาก Halley. nd.) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนฝึกหัดครู 2 กลุ่ม ที่เป็นกลุ่มที่ได้รับการประเมินค่าสูง และกลุ่มที่ได้รับการประเมินค่าต่ำ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF สรุปผลได้ว่า กลุ่มที่ได้รับการประเมินค่าสูงจะมีบุคลิกภาพในด้านมโนธรรม มีซูเปอร์อีโกเข้มแข็ง (G^+) และมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้ (O_3) ส่วนกลุ่มที่ได้รับการประเมินค่าต่ำ มีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเครียด (F) ตรงไปตรงมา (N) และมีลักษณะอารมณ์อ่อนไหวไม่มั่นคง (C)

ส่วน เฮนซัม (ประคอง เกลื่อนการ. 2532 : 30 อ้างอิงจาก Henjum. 1969.) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของครูกับความสำเร็จของนักเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาครูของมหาวิทยาลัยมินิโซตา จำนวน 78 คน ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาล 45 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะเด่นของบุคลิกภาพของครูมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียน โดยนักศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องมีบุคลิกภาพด้านการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีการแสดงออกและด้านสัมพันธภาพดี ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองได้ สำหรับนักศึกษาครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านสติปัญญาสูง และมีความกระตือรือร้น

แคทเทลล์ และครูก (Cattell and Krug. 1967 : 116 - 121) ได้ศึกษาองค์ประกอบบุคลิกภาพของนักศึกษาที่สูบบุหรี่ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี พบว่า บุคลิกภาพของนักเรียนที่ติดบุหรี่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่ติดบุหรี่จนต้อง

เข้ารับการบำบัดรักษานั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกันอย่างเห็นได้ชัด คือ องค์ประกอบด้านพฤติกรรมต่อต้านสังคม และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

สตาร์ท (Start. 1968 : 14 - 20) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของครู โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ และครูช่วยสอน จำนวนรวม 34 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ โดยให้ครูใหญ่ประเมินความสามารถในการสอนของครูช่วยสอน 9 ด้าน แล้วให้ทั้งครูใหญ่และครูช่วยสอนตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ผลปรากฏว่า ครูช่วยสอนมีเส้นกราฟ (Profile) แตกต่างจากครูใหญ่มาก และครูช่วยสอนที่ได้รับการประเมินค่าสูง จะมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ใจคอกันแน่น มีความคิดทันสมัย ซึ่งสตาร์ท กล่าวว่า เป็นลักษณะที่แสดงออกถึงแนวโน้มที่จะไม่ยอมขึ้นกับครูใหญ่

1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

กิติมา ปรีดีดิลก (2514 : 60 - 61) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ และทัศนคติของครูที่มีต่ออันวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีตัวแปรคือ อายุ เพศ ประสบการณ์ วุฒิทางการศึกษา และระดับการสอน โดยใช้แบบสำรวจทัศนคติด้านอันวัตกรรมการศึกษาของ ดาร์นี และแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 300 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างในตัวแปรด้านอายุ เพศ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา และระดับการสอน ส่วนองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพที่แตกต่างกันระหว่างครูประถมและครูมัธยม คือ องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) ความมั่นคงทางอารมณ์ (C) และองค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ได้นำแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF มาใช้ ได้แก่ งานวิจัยของ ลัดดา แพทย์จรัส (2516 : 176 - 181) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยเปรียบเทียบบุคลิกภาพ 16 ด้าน และความเกรงใจโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีที่ 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษาในส่วนกลาง และนักเรียนนายร้อยตำรวจปีที่ 4 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ กลุ่มละ 30 คน ผลการศึกษา พบว่า นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีบุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) สูงกว่านิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีสติปัญญา ตลอดจนความเกรงใจสูงกว่านักเรียนนายร้อยตำรวจ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สูงกว่านิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ในทำนองเดียวกัน สุจิตรา เหลืองรังสรรค์ (2516 : 169 - 173) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในสังกัดกรมการฝึกหัดครู 55 คน และนักธุรกิจ 55 คน ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF และแบบทดสอบความเกรงใจของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ครูชายมีความเป็นอิสระเสรี จิตใจเข้มแข็งมากกว่าครูหญิง ส่วนนักธุรกิจชายมีจิตใจเข้มแข็ง มีเล่ห์เหลี่ยม และผ่อนคลายเป็นมากกว่านักธุรกิจหญิง แต่นักธุรกิจหญิง

ชอบออกสังคม มีอารมณ์มั่นคง มีเล่ห์เหลี่ยมมากกว่าครูหญิงและครูหญิงจะสำรวจอารมณ์อ่อนไหว ขี้อาย และนักธุรกิจชอบออกสังคม มีอารมณ์มั่นคง จิตใจเข้มแข็ง มีเล่ห์เหลี่ยม ควบคุมตนเองได้ ผ่อนคลาย อาศัยกลุ่ม มากกว่าครู แต่ครูมีความถี่ถ้วนระมัดระวังมากกว่านักธุรกิจ

ส่วน อบอวล หกสุวรรณ (2516 : 176 - 179) เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพครูกับแพทย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา 3 แห่งในกรุงเทพฯ จำนวน 56 คน และแพทย์ประจำของโรงพยาบาล 6 แห่งในกรุงเทพฯ จำนวน 66 คน ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16' PF และแบบทดสอบความเกรงใจของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ผลการศึกษาพบว่า แพทย์ชายมีบุคลิกภาพด้านความเป็นจริง มีเล่ห์เหลี่ยม และครูชายมีบุคลิกภาพด้านถือตนเป็นใหญ่มากกว่าแพทย์ชายที่ค่อนข้างถ่อมตัว แพทย์ชายมีบุคลิกภาพด้านประสาทมั่นคง และกล้าเข้าสังคมมากกว่าแพทย์หญิงที่ค่อนข้างขี้อาย และแพทย์หญิงมีบุคลิกภาพในด้านทำตามความเป็นจริง มีเล่ห์เหลี่ยมมากกว่าครูหญิง ส่วนครูหญิงมีความเกรงใจมากกว่าครูชาย ขณะที่แพทย์หญิงมีความเกรงใจมากกว่าแพทย์ชาย และครูชายมีบุคลิกภาพในด้านถือตนเป็นใหญ่ มากกว่าครูหญิงที่ค่อนข้างถ่อมตน และครูหญิงมีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนแอมากกว่าครูชาย

นอกจากนี้ ศิริลักษณ์ มโนรมย์ (2527 : 64 - 67) ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในมาตรฐานอันดับดี และมาตรฐานอันดับควรปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 144 คน และครู 565 คน ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนทั้ง 2 ประเภท มีบุคลิกภาพในทางเดียวกันทั้ง 16 ด้าน และเมื่อเปรียบเทียบผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน ปรากฏว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานอันดับดี มีบุคลิกภาพด้านการชอบแสดงออก ด้านความเคร่งขรึม ด้านการอาศัยกลุ่ม และด้านความเครียด ส่วนผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีอันดับควรปรับปรุง มีบุคลิกภาพด้านใจอ่อน ด้านควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ และผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม มีบุคลิกภาพที่ต่างกันในด้านความเคร่งขรึม ประสาทมั่นคง ด้านของการแสดงออก และด้านการอนุรักษ์

เกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องของบุคลิกภาพว่ามีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ หรือไม่นั้น วัณญา วิศาลภรณ์ (2522 : 61 - 62) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตของวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2520 จำนวน 436 คน จำแนกเป็นวิชาเอก เพศ อายุ สถานภาพการทำงาน และสถานภาพการสมรส โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และองค์ประกอบที่มีอำนาจพยากรณ์สูง คือ องค์ประกอบด้านความอ่อนโยน (I) องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) องค์ประกอบด้านความระแวดระวัง (L) องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) ด้านสติปัญญา

(B) และองค์ประกอบของบุคลิกภาพจะมีความสัมพันธ์กันสูง เมื่อแยกวิเคราะห์ตามวิชาเอกมากกว่าอย่างอื่น

จากเอกสารงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย พอสรุปได้ว่าองค์ประกอบบุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันตามตัวแปรที่ศึกษา เช่น เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ และอาชีพ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.1 เอกสารเกี่ยวกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถานศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาด้านวิชาชีพทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม สถาบันเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันแบ่งส่วนราชการ

- 1) สำนักงานอธิการบดี
- 2) คณะ
- 3) วิทยาเขต

การบริหารของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้บริหารทุกระดับ มีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ แบ่งเป็นคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต จัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไป ในแต่ละคณะจะมีผู้บริหารสูงสุดคือคณบดี และผู้บริหารระดับรอง คือ รองคณบดี ส่วนในวิทยาเขตผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้อำนวยการ และผู้บริหารระดับรองคือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับคณะและวิทยาเขต อธิการบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งตามความเหมาะสม เพื่อให้ไปบริหารงาน และจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรของระดับการศึกษานั้น ๆ

* 2.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการบริหารทางการศึกษา ผู้บริหารจะมีผลต่อความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จ และความมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน ดังนั้นบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม คือ จะต้องเรียนรู้หลักการบริหารที่พัฒนาก้าวหน้าไปตามการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และมีบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 29 - 30) หัวหน้าสถานศึกษาถ้าทำหน้าที่ผู้บริหารอย่างเดียว สถานศึกษานั้นคงจะบรรลุจุดประสงค์ได้โดยยาก หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทผู้นำในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

กิตติมา ประติติลิก (2529 : 247) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารหรือผู้นำคือบุคคลที่มีบทบาทต่อความสำเร็จ และประสิทธิภาพของงาน บางครั้งการจัดองค์การจะไม่ถูกต้อง ไม่เรียบร้อย ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ แต่ถ้าพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารในสวนราชการไม่ดี แม้การจัดการองค์การจะถูกต้อง และดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้น จึงถือว่าผู้บริหารเป็นตัวหลักที่ดี บทบาทผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติ 3 ประการ ซึ่งเรียกว่า ไตรภูมิ คือมีภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน นักบริหารบางคนเห็นว่าผู้บริหารควรเป็นผู้เฉลียวฉลาดมีไหวพริบ มีความสามารถรอบด้าน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ทะเยอทะยาน และกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้า มีความสุภาพจริงใจต่อคนทั่วไป มีศีลสัตย์ และเป็นที่ศรัทธาต่อผู้ร่วมงาน

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตาม พระราชบัญญัติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2518 มาตรา 5 “สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถานบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพ ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม”

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาก็คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา และปริญญาตรี ที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม สามารถปฏิบัติงานได้จริง และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทำการวิจัย การส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามนโยบายแผน 7 พ.ศ. 2535 - 2539 ดังนี้คือ

- 1) ผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 2) พัฒนาลัทธิฐานให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 3) พัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา
- 4) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักศึกษา
- 5) การวิจัยและพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 6) ให้บริการแก่สังคม และชุมชน
- 7) รู้จักร่วมมือกับภาคเอกชนและหน่วยงานอื่น
- 8) เพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหาร
- 9) รู้จักพัฒนาทรัพยากรทางการบริหาร
- 10) จัดทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3 คุณสมบัติผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.3.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งคณบดีและผู้อำนวยการ มีดังนี้

1) ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ต่ำกว่านี้ ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และทำการสอนในสถานศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) เป็นข้าราชการครูซึ่งมีประสบการณ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

2.1) ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.2) ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 6 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.3) ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 7 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.4) ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาเขต หรืออาจารย์ใหญ่ มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.5) ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

3) ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

2.3.1.1 ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

1. มีความรู้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่

2. มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ หลักสูตร และพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน

3. มีความรู้ความเข้าใจงานบริหารสถานศึกษา กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผน ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถควบคุม แนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีความสามารถในการวิเคราะห์แผนและโครงการ กระบวนการกลุ่ม และการติดต่อสื่อความหมาย ตลอดถึงความสามารถในการจัดการ

4. มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารงานบุคคล และมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา สามารถเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษากับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

5. มีความรู้ความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของสถานศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด นอกจากนั้นจะต้องมีความสามารถในการตัดสินใจ และการบริหารจัดการความขัดแย้งได้ดีมากเป็นพิเศษ

6. มีความรู้ความเข้าใจแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาลและปัญหาการเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.1.2 การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 7 ถึงระดับ 8

ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้อำนวยการวิทยาเขต ผู้ใดมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด และได้ผ่านการประเมินตามวิธีการที่ ก.ค. กำหนดแล้วให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 9 ได้เป็นพิเศษเฉพาะราย เมื่อได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ 9

2.3.2 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งรองคณบดีและผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาเขต

1) ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และทำการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) เป็นข้าราชการครูซึ่งมีประสบการณ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

2.1 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

2.2 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.3 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 6

2.4 ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.5 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

3) ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

2.3.2.1 ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

1) มีความรู้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่

2) มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ หลักสูตร และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

3) มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับแบบแผน ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถที่จะปฏิบัติงานหรือให้คำแนะนำ

ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีความสามารถในการวิเคราะห์แผน และโครงการกระบวนการกลุ่ม และการติดต่อสื่อความหมาย ตลอดจนความสามารถในการจัดการ

4) มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารงานบุคคลในระดับดี และมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา สามารถเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษากับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

5) มีความรู้ความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของสถานศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด นอกจากนั้นจะต้องมีความสามารถช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจและการขจัดความขัดแย้งได้ในระดับดีมาก

6) มีความรู้ความเข้าใจแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาลและปัญหาการเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.2.2 การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 6 ถึงระดับ 7

ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาเขต ผู้ใดมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด และได้ผ่านการประเมินตามวิธีการที่ ก.ค. กำหนดแล้ว ให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 8 ได้เป็นพิเศษเฉพาะราย เมื่อได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ 8

2.4 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ (Pellegrino and Varnhagan. 1985 : 1) และคุณลักษณะของผู้บริหารคือ สิ่งต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารที่มีมาแต่กำเนิดและเกิดจากการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ทั่วไป แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองตนเอง บทบาททางสังคม หรือความชำนาญงานเฉพาะของผู้บริหาร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จผลดีเยี่ยม โดยบังเอิญหรือโดยไม่ได้ตั้งใจ (สมภพ โรจนพันธ์, บุญมาก พรหมพิวย และภคพร ตริรัตน์ตระกูล, 2530 : 67) ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารจึงสรุปความหมายได้ว่า เป็นคุณสมบัติอันดีเด่นของผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จนั่นเอง การศึกษาผู้บริหารโดยคุณลักษณะ (Trait Approach) ตามแนวความคิดนี้เชื่อว่า ผู้บริหารมีลักษณะแตกต่างจากผู้ใต้บังคับบัญชา ลักษณะที่แตกต่างของผู้บริหารนี้ สามารถที่จะระบุและชี้บ่งได้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2525 : 20) ซึ่งจะศึกษาโดย

- 1) ศึกษาจากผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ
- 2) ชี้บ่งคุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ

3) ศึกษาวิธีการที่บุคคลได้รับเลือกหรือได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหาร

ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่ดีหลายประการ คือ มีความรู้ดี มีวิธีดำเนินงานอย่างฉลาด มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป มีอารมณ์มั่นคง ใจกว้าง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีศีลธรรม และทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (Kreitton, 1960 : 81)

วินัย พัฒนรัฐ (2523 : 1-7) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารการศึกษาไทยควรมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานของผู้บริหาร ดังนี้คือ เป็นคนมีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานเป็นทีมได้ มีความเสียสละสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นนักพูดที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2523 : 1-2) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้รู้ในทุก ๆ อย่าง แต่ไม่จำเป็นต้องเชี่ยวชาญไปทุกเรื่อง คือ จะต้องรู้บางอย่างในทุก ๆ สิ่ง (Generalist) ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นผู้แทน คือ ต้องเป็นผู้แทนของหมู่คณะหรือตัวแทนของหน่วยงาน (Symbol or Image) ตลอดเวลาผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ (Leader) คือ เป็นผู้ที่สามารถจัดบริการหรือรับใช้หมู่คณะได้ดีที่สุด บุคคลที่จะมีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดีต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิจรรณญาณ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ และต้องทำหน้าที่ตัดสินใจได้ดี

ผู้บริหารโรงเรียน นอกจากจะมีคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่ดีแล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ดีด้วย ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2523 : 74-76) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนที่ดีไว้ดังนี้

1) ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ คุณสมบัติด้านนี้ประกอบไปด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน สามารถตัดสินใจและจูงใจคนมีความรับผิดชอบฉลาด และไหวพริบดี มีความอุตสาหะ วิริยะ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดี และมีความเป็นประชาธิปไตย

2) มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experience) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหาร โดยเฉพาะมีคุณสมบัติที่สำคัญยิ่ง เช่น มีความรู้และประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน และรู้เท่าทันเหตุการณ์

3) มีมนุษยสัมพันธ์ดี (Human Relationship) ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่นเปิดเผย และเป็นกันเอง

4) มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรม

5) มีสุขภาพดี (Healthy) คือ มีสุขภาพทางกาย (Physical Health) และสุขภาพทางจิต (Mental Health) ดี สุขภาพจะเป็นเครื่องสร้างเสริมการปฏิบัติให้ถูกต้องและสม่ำเสมออยู่เสมอ

ส่วนพนัส หันนาคินทร์ (2524 : 63-66) แสดงทัศนะว่าผู้บริหารเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้องค์กรนั้นเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง ดังนั้น บุคคลที่เป็นผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ คุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติทางวิชาการ ดังนี้

1) คุณสมบัติส่วนตัว ได้แก่ มีสุขภาพดี มีความเฉลียวฉลาด มีอารมณ์มั่นคง มีความประพฤติดีมีคุณธรรมสูง มีความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิด และมีคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่รู้จักเกรงใจผู้อื่น ฯลฯ และผู้บริหารควรมีทศบารมี หรือการสร้างบารมี 10 ประการ คือ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา และอุเบกขา

2) คุณสมบัติทางวิชาการ ได้แก่ มีความรอบรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ มีประสบการณ์ และวุฒิทางการศึกษา

ภารกิจของผู้บริหารสามารถวิเคราะห์และจำแนกคุณลักษณะต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน (บุญมากัมปนาทพงษ์. 2532 : 23 - 30) คือ

1) คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ผู้นำต้องการ ความสามารถในการเข้าใจถึงสภาพและความแตกต่างของมนุษย์ ความสามารถในการจูงใจและการให้กำลังใจกับผู้ที่บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการแสดงพฤติกรรมกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์

นอกจากคุณลักษณะความเป็นผู้นำดังกล่าวมาแล้ว ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะพิเศษบางประการ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีการสื่อสารดีเยี่ยม มีความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ จูงใจคนเป็นและสร้างความร่วมมือ โกรธไม่เป็นเห็นคุณค่าคนอื่น รู้จักตีความ รู้จักจัดความขัดแย้ง มองคนในแง่ดี และมีอารมณ์ขัน (มานิชญ์ บุญญานุวัตร. 2527 : 18)

2) คุณลักษณะด้านวิชาการ หมายถึง ระดับการศึกษา ความรู้สาขาต่าง ๆ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารพึงมีเพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการภายในโรงเรียน พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 64-67) มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุมโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันทางวิชาการโดยตรง มีความรู้วิชาการทั่วไป และความรู้ด้านวิชาชีพ คือความรู้ที่จำเป็นแก่การบริหารงานในโรงเรียน

3) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

คำว่า “บุคลิกภาพ” มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันในรายละเอียดหลายลักษณะ เป็นต้นว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมที่เปลี่ยนแปลงได้ในตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งมีระบบทางกายและจิตกำหนดให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากผู้อื่น (Allport. 1967 : 263) หรือ บุคลิกภาพ คือ รูปแบบของพฤติกรรมที่อยู่ในแต่ละคน รูปแบบพฤติกรรมของบุคลิกภาพเป็นผลจากปฏิกริยาร่วมกันอย่างซับซ้อนของโครงสร้างของร่างกาย จากประสบการณ์ที่ผ่านมา (Edwards. 1969 : 216)

บุคลิกภาพของตน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับบุคคลนั้นทั้งหมด ยกเว้นเพียงรูปร่างหน้าตา สัดส่วน สีสันของร่างกาย นอกนั้นเกิดจากการฝึกฝน อบรม เรียนรู้ และมีประสบการณ์ภายหลังทั้งสิ้น แต่โดยความหมายของบุคลิกภาพแล้ว หมายถึง ทุกสิ่งที่ประกอบเป็นตัวบุคคล รวมทั้งลักษณะทางกาย อารมณ์ ความรู้ ความสามารถ และการแสดงออกแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ และบุคลิกภาพจะมีผลโดยตรงต่อกิจการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคม (ดูย ชุมสาย. 2508 : 348; สุโท เจริญสุข. 2520 : 53 ; วุฒิชัย จานงค์. 2523 : 259)

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2519 : 105-112) ได้แยกการพิจารณาบุคลิกภาพในรายละเอียดออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) อุปนิสัยของคน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ความกล้ากับความรอบคอบ ความเยือกเย็นกับความเจ้าอารมณ์ การคิดการณ์ไกลกับการคิดเฉพาะหน้า ความฝักใฝ่ทางศิลปะกับการเป็นนักปฏิบัติ และความเชื่อในศาสนากับความเชื่อในวิทยาศาสตร์
- 2) คุณสมบัติประจำตัวของบุคคล ซึ่งได้แก่ร่างกาย รูปร่างหน้าตา และกิริยาท่าทาง
- 3) บทบาทของบุคคล บทบาทเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพซึ่งจะแสดงออกตามเพศวัย อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และตำแหน่ง

บุคลิกภาพดี เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคลิกภาพช่วยในการสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี นับว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการสัมพันธ์ เพราะบุคลิกภาพเป็นสิ่งสะดุดตาและสร้างรอยยิ้มให้แก่ผู้พบเห็น บุคลิกภาพของคนมีความสำคัญมาก คนจะบรรลุความสำเร็จในอาชีพผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่ดี บุคคลที่ไปสมัครงานหรือการพบปะติดต่อกับบุคคลนานาชาติที่ดี บุคคลอื่น ๆ จะมีความรู้สึกนิยมยกย่อง นับถือ ให้ความรัก ความเอ็นดู เกียรติ หรือมีเจตคติอย่างไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ บุคลิกภาพของคน ที่แสดงออกมามีอิทธิพลต่อผู้พบเห็น คือมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และอารมณ์ของผู้พบเห็น (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2524 : 121)

การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพเป็นความจำเป็นของชีวิตอย่างหนึ่ง บุคลิกภาพของคนเปลี่ยนแปลงได้ตามสิ่งแวดล้อม คนที่ไม่เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพจะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างเป็นปกติสุขได้หรือไม่อาจที่จะรักษาสถานภาพของตัวเองไว้ได้ คนจะต้องแสดงบุคลิกภาพหลาย ๆ ด้าน เพราะสังคมมีความสลับซับซ้อน แต่ละสังคมก็มีสภาพแตกต่างกัน คนที่อยู่รอบตัวเรานั้น มีทั้งคนที่เหนือกว่า คนเสมอกันและคนที่ต่ำกว่า (อุทัย หิรัญโต. 2524 : 34) ดังนั้น การมีบุคลิกภาพที่ดี บุคลิกภาพที่ดีนั้นมีหลายองค์ประกอบ ในที่นี้จะกล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ (อรุณ รักธรรม. 2527 : 200) คือ สติปัญญา เป็นความสามารถในการที่จะศึกษาและเข้าใจได้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยผ่านมา อุปนิสัย คือ แบบลักษณะของบุคคลซึ่งแสดงให้เห็นทางอากัปกริยา ความประพฤติ ศีลธรรม และจรรยา เช่น ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ ความอดทน และความไม่เห็นแก่ตัว เป็นต้น อารมณ์ คือ กรอบของความรู้สึกนึกคิดและความต้องการ ร่างกาย คือ ลักษณะโครงสร้างหรือรูปร่างที่สร้างขึ้นของมนุษย์แต่ละคน เช่น สูง ต่ำ ดำ ขาว อ้วน ผอม ฯลฯ รวมทั้งการแต่งกาย ท่วงที วาจา

จากรายงานของนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ที่กล่าวถึงบุคลิก ลักษณะที่ดี ซึ่งเสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 37) ได้สรุปไว้ มีดังนี้ คือ ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น ความปรานีต ธิ์เรียบร้อย ความเป็นมิตร ความพอใจในงาน ความอยากช่วยเหลือผู้อื่น ความไม่เห็น แก่ตัว การมีอารมณ์ขัน ความรอบคอบ ความอดทน และความสามารถ ทำอะไรได้อย่างเหมาะสม ตามกาลเทศะ

การที่บุคคลมีเสน่ห์หรือมีบุคลิกภาพที่ดี ชวนให้ผู้อื่นหลงใหลและมีความนิยมชมชอบยอมทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นผู้บริหารได้ง่ายขึ้น เพราะบุคลิกภาพที่ใครเห็นใครชอบ จะดึงดูดใจ และจูงใจคน ทำให้มีมิตรภาพระหว่างกันอย่างรวดเร็ว การมีบุคลิกภาพดีจะเป็นรากฐานให้บุคคล สร้างตัวเป็นผู้บริหารได้ง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า “บุคลิกภาพ คือ ขุมทรัพย์มหาศาล” (อุทัย หิรัญโต. 2524 : 55)

การพูดเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องพูดสื่อสารกับ บุคลากรอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีศิลป์และศาสตร์ในการพูด การพูดของผู้บริหารควรจะ ต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีความจริงใจ มีความมั่นใจ มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความ หนักแน่น ล้ำรวมมีความรอบรู้ปราชญ์เปรี๊ยะ และมีเขาวนปัญญา มีความกระฉับกระเฉง มีความ เป็นธรรมต่อผู้อื่น มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (กิติ พยัคคานนท์. 2530 : 53 - 56)

4. คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน

คำว่า “ความสามารถ” หมายถึง ศักยภาพของบุคคลที่ประกอบด้วย ความรู้หรือ ทักษะ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือการทำกิจกรรมของบุคคล ส่วนความ สามารถในการบริหาร คือสิ่งต่าง ๆ ในตัว ผู้บริหารที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ อัน

ได้แก่ ความรู้ทั่วไป แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองตนเอง บทบาททางสังคม และความชำนาญงานของคน ๆ หนึ่ง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานให้ได้ผลดีเยี่ยม (สมภาพ โรจนพันธุ์, บุญมาก พรหมน้อย และภคพร ตีรรัตน์ตระกูล. 2530 : 97)

ในการกล่าวถึง ลักษณะและกำหนดขอบข่ายของความสามารถในการบริหารของนักวิชาการในช่วงเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ ยังมีแนวความคิดที่ไม่ค่อยจะสอดคล้องตรงกันนัก จึงทำให้ผู้ที่นำไปปฏิบัติเกิดความสับสน และขาดความมั่นใจว่า จะใช้แนวคิดใดดี แต่ในบรรดาแนวคิดและหลักการทั้งหลายนั้น มีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ คือ ผลการวิจัยของกิเซลลี (Ghiselli. 1971 : 39 - 94) ที่พบว่า ความสามารถในการบริหารซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มี 7 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสั่งการ ความรอบรู้งาน ความมั่นใจในตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจ ความต้องการความสำเร็จในอาชีพ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต และความไม่ผูกติดกับตำแหน่ง ซึ่งผลการวิจัยนี้ ได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อเสนอแนะให้ผู้บริหารการศึกษาใช้เป็นปทัสถาน สำหรับการสำรวจความสามารถในการบริหารของตนเอง

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี ปี พ.ศ. 2541 จำนวน 320 คน เป็นชาย 227 คน และหญิง 93 คน โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ 6 สาขาวิชา ได้แก่

1. ผู้บริหารสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 121 คน เป็นชาย 103 คน และ หญิง 18 คน
2. ผู้บริหารสาขาวิชาการเกษตรกรรม จำนวน 86 คน เป็นชาย 81 คน และหญิง 5 คน
3. ผู้บริหารสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 52 คน เป็นชาย 19 คน และหญิง 33 คน
4. ผู้บริหารสาขาวิชาคหกรรม จำนวน 25 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 23 คน
5. ผู้บริหารสาขาวิชาศิลปกรรม จำนวน 16 คน เป็นชาย 12 คน และหญิง 4 คน
6. ผู้บริหารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน และหญิง 10 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
1. ช่างอุตสาหกรรม	103	18	121
2. เกษตรกรรม	81	5	86
3. บริหารธุรกิจ	19	33	52
4. คหกรรม	2	23	25
5. ศิลปกรรม	12	4	16
6. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10	10	20
รวม	227	93	320

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ไปในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factor Test) ของ เรย์มอนด์ บี. แคทเทลล์ (Raymond B. Cattell) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF เพื่อวัดบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ ซึ่ง ดร. พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยจำนวน 187 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบ A	คือ	การเข้าสังคม	จำนวน 10 ข้อ
2.2 องค์ประกอบ B	คือ	สติปัญญา	จำนวน 13 ข้อ
2.3 องค์ประกอบ C	คือ	ความมั่นคงทางอารมณ์	จำนวน 13 ข้อ
2.4 องค์ประกอบ E	คือ	การกล้าแสดงออก	จำนวน 13 ข้อ
2.5 องค์ประกอบ F	คือ	ความร่าเริง	จำนวน 13 ข้อ
2.6 องค์ประกอบ G	คือ	มโนธรรม	จำนวน 10 ข้อ
2.7 องค์ประกอบ H	คือ	การกล้าเผชิญ	จำนวน 13 ข้อ
2.8 องค์ประกอบ I	คือ	จิตใจอ่อนโยน	จำนวน 10 ข้อ
2.9 องค์ประกอบ L	คือ	ความระแวดระวัง	จำนวน 10 ข้อ
2.10 องค์ประกอบ M	คือ	การจินตนาการ	จำนวน 13 ข้อ
2.11 องค์ประกอบ N	คือ	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	จำนวน 10 ข้อ
2.12 องค์ประกอบ O	คือ	ความวิตกกังวล	จำนวน 13 ข้อ
2.13 องค์ประกอบ Q ₁	คือ	ความอิสระเสรี	จำนวน 10 ข้อ
2.14 องค์ประกอบ Q ₂	คือ	การพึ่งตนเอง	จำนวน 10 ข้อ
2.15 องค์ประกอบ Q ₃	คือ	การควบคุมอารมณ์	จำนวน 10 ข้อ
2.16 องค์ประกอบ Q ₄	คือ	ความเครียด	จำนวน 13 ข้อ
รวมทั้งสิ้น			จำนวน 184 ข้อ

ส่วนคำถามอีก 3 ข้อ คือ 1 2 และ 187 เป็นคำถามที่ไม่อยู่ในองค์ประกอบใด เพราะเป็นคำถามย้าให้ผู้ตอบแน่ใจว่าตนเองเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบดีแล้ว และจะตอบด้วยความจริงใจ

**ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวที่ผู้บริหารสถานศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตอบแล้วส่งไปยังผู้วิจัย**

ตอนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงสำหรับท่าน

1. เพศ
() 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ
() 1. 31 - 40 ปี () 2. 41 - 50 ปี () 3. 51 - 60 ปี
3. วุฒิการศึกษา
() 1. ปริญญาตรี () 2. ปริญญาโท
() 3. ปริญญาเอก
4. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้บริหาร
() 1. 1 - 5 ปี () 2. 6 - 10 ปี () 3. 11 - 15 ปี
5. สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

.....

.....

.....

เฉพาะเจ้าหน้าที่

--	--	--

1 2 3

☐

4

☐

5

☐

6

☐

7

☐

3

ตัวอย่างแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

ตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

คำชี้แจง วิธีทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

1. แบบทดสอบชุดนี้ประกอบด้วยคำถามเพื่อทดสอบความสนใจและความรู้สึกที่ท่านมีต่อสิ่งต่าง ๆ คำถามส่วนใหญ่จะไม่มีคำตอบที่ “ถูก” หรือ “ผิด” เพราะความคิดเห็นของแต่ละบุคคลต่อสิ่งเดียวกันหรือในเรื่องเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ ขอความกรุณาให้ท่านตอบคำถามทุกข้อตรงตามความคิดเห็นของท่าน

2. ตอบแบบทดสอบในกระดาษคำตอบ แต่ละข้อคำถามมีคำตอบอยู่ 3 คำตอบ ขอให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว คือ ก. หรือ ข. หรือ ค. โดยให้เขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องได้ตัวอักษรที่เป็นข้อที่ท่านเลือกในกระดาษคำตอบ

3. ในขณะที่ท่านตอบแบบทดสอบนี้โปรดยึดหลักสำคัญ 4 ประการคือ

- 3.1 ตอบเฉพาะสิ่งที่จริงสำหรับท่าน
- 3.2 อย่าใช้เวลาในการตอบคำถามแต่ละข้อนานเกินไป จงเลือกตอบที่ท่านคิดว่าถูกทันที คำถามอาจสั้นเกินไปที่จะให้รายละเอียดทั้งหมดแก่ท่าน แต่จงเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ดีที่สุด
- 3.3 แบบทดสอบชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 187 ข้อ ขอให้ทำทุกข้อ (ถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้การแปลผลผิดพลาด)
- 3.4 ใช้เวลาในการตอบแบบทดสอบนี้ 50 นาที และควรตอบข้อ ก. หรือ ข้อ ค. ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และตอบข้อ ข. เฉพาะเมื่อคำตอบในข้อ ก. และข้อ ค. เป็นคำตอบที่เป็นไปไม่ได้จริงสำหรับท่าน

ตัวอย่างตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF แต่ละองค์ประกอบ

2.1 องค์ประกอบ A คือ การเข้าสังคม ตัวอย่างเช่น

ฉัน สนใจจะทำงานด้านธุรกิจ

ก. ที่ได้ติดต่อพูดคุยกับลูกค้า

ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค.

ค. ที่เกี่ยวกับบัญชีในสำนักงาน

2.2 องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา ตัวอย่างเช่น

“พลั่ว” คู่กับ “ตัก” เช่นเดียวกับ “มีด” คู่กับ

ก. คม

ข. ตัด

ค. แทะ

2.3 องค์ประกอบ C คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ ตัวอย่างเช่น

ฉันมีพลังเพียงพอที่จะเผชิญความยากลำบากต่าง ๆ

ก. เสมอ

ข. เป็นบางครั้ง

ค. นาน ๆ ครั้ง

2.4 องค์ประกอบ E คือ การกล้าแสดงออก ตัวอย่างเช่น

ฉันกล้าเหน็บแนมคนบางคนเพื่อให้เขารู้ตัวว่าเขาได้ทำอะไรลงไป

ก. เสมอ

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคย

2.5 องค์ประกอบ F คือ ความร่าเริง ตัวอย่างเช่น

คนที่ฉันรู้จักบอกว่าฉันเป็นคนสนุกสนาน

ก. ใช่

ข. ไม่แน่ใจ

ค. ไม่ใช่

2.6 องค์ประกอบ G คือ มโนธรรม ตัวอย่างเช่น

ถ้าฉันเห็นเด็กข้างบ้าน 2 คนต่อสู้กัน ฉันจะ

ก. ปลอบใจให้สู้กัน

ข. ไม่แน่ใจ

ค. แนะนำให้ใช้เหตุผล

2.7 องค์ประกอบ H คือ การกล้าเผชิญ ตัวอย่างเช่น

ในการออกงานสังคม ฉัน

ก. พร้อมที่จะท้าทายปราชัยผู้คน

ข. อยู่ระหว่าง ก. และ ค.

ค. ชอบอยู่เงียบ ๆ ปะปนกับคนอื่น

2.8 องค์ประกอบ 1 คือ จิตใจอ่อนโยน ตัวอย่างเช่น

งานบางอย่างหากต้องการทำให้สำเร็จบางครั้งจำเป็นต้องใช้อำนาจมากกว่าวิธีการอะลุ่มอล่วย

- ก. จริง ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค. ค. ไม่จริง

2.9 องค์ประกอบ L คือ ความระแวง ตัวอย่างเช่น

บางครั้งฉันรู้สึกหนักใจที่มีคนชอบพูดกลับหลังว่าฉันเสีย ๆ หาย ๆ ทั้ง ๆ ที่
ไม่มีผลความจริง

- ก.** ใช่ **ข.** ไม่แน่ใจ **ค.** ไม่ใช่

2.10 องค์ประกอบ M คือ การจินตนาการ ตัวอย่างเช่น

ฉันคงมีความสุขถ้าได้เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เขียนข่าวบันเทิง

- [illegible]

2.11 องค์ประกอบ N คือ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น ตัวอย่างเช่น

ฉันจะพูดถึงความรู้สึกของฉัน

- ก. เมื่อจำเป็นเท่านั้น ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค. ค. เมื่อมีโอกาสดู

2.12 องค์ประกอบ O คือ ความวิตกกังวล ตัวอย่างเช่น

เมื่อฉันตกใส่ความในสิ่งที่ฉันไม่ได้ทำ

- ก. ฉันก็ารู้สึกว่าตนเองผิด
ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค.
ค. รู้สึกว่าตนเองมีส่วนผิดอยู่บ้าง

2.12 องค์ประกอบ Q, คือ ความอิสระเสรี ตัวอย่างเช่น

ตอนวัยรุ่นถ้าฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับพ่อแม่ของฉัน ฉันจะ

- ก. ทำตามความคิดเห็นของตนเอง
ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค.
ค. ทำตามความคิดเห็นของพ่อแม่

2.14 องค์ประกอบ O_2 คือ การพึ่งตนเอง ตัวอย่างเช่น

ในการทำงานบางอย่างฉันจะ

ก. ทำงานในรูปคณะกรรมการ

ข. ไม่แน่ใจ

ค. คิดเองทำเอง

2.15 องค์ประกอบ O_3 คือ การควบคุมอารมณ์ ตัวอย่างเช่น

บางเวลาฉันอดสงสารตัวเองไม่ได้

ก. บ่อย ๆ

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคย

2.16 องค์ประกอบ O_4 คือ ความเครียด ตัวอย่างเช่น

ฉันเป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว

ก. ใช่

ข. อยู่ระหว่างข้อ ก. กับ ค.

ค. ไม่ใช่

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนคำตอบที่ได้จากการตอบเป็นการจัดลำดับคุณภาพ ซึ่งมีค่าเป็น 2, 1 และ 0 เนื่องจากลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะที่มีความตรงกันข้าม เช่น
 ลำรวม - ชอบออกสังคม อารมณ์อ่อนไหว - อารมณ์มั่นคง เป็นต้น การแปลความหมายคะแนนดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนน 2 หมายถึง ผู้ที่มีแนวโน้มจะมีบุคลิกภาพไปทางด้านขวา

ผู้ที่ได้คะแนน 1 หมายถึง ผู้ที่มีแนวโน้มจะมีบุคลิกภาพอยู่ระหว่างกลาง ๆ

ผู้ที่ได้คะแนน 0 หมายถึง ผู้ที่แนวโน้มจะมีบุคลิกภาพไปทางด้านซ้าย

ผู้ที่ตอบข้อ ค. จะได้ 2 คะแนน ตอบข้อ ข. จะได้ 1 คะแนน และตอบข้อ ก. จะได้

คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์ในการให้คะแนนนี้ใช้กับองค์ประกอบบุคลิกภาพ 15 องค์ประกอบ ยกเว้นองค์ประกอบบุคลิกภาพ B (สติปัญญา) ซึ่งมีการให้คะแนนข้อที่ตอบแต่ละข้อ 2 อย่าง คือ ผู้ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

การแปลผล

การแปลผลปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในคลินิกคือ

ผู้ที่ได้คะแนนปกติ 5, 6 หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพเหมือนคนส่วนใหญ่ (Considered average)

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 5, 6 จะมีลักษณะกลาง ๆ คือ

ไม่ถึงกับจะมีแนวโน้มว่าชอบออกสังคม หรือชอบแยกตัว

ผู้ที่ได้คะแนนปกติ 1, 10 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพไปทางใดทางหนึ่งสูงสุด (Considered extreme)

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 1 จะมีลักษณะชอบแยกตัวปรับตัวยาก

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 10 จะมีลักษณะชอบออกสังคมปรับตัวง่าย

ผู้ที่ได้คะแนนปกติ 4, 7 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพมีแนวโน้มไปทางใดทางหนึ่ง (Slightly deviate)

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 4 มีแนวโน้มที่จะแยกตัวและปรับตัวยาก

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 7 มีแนวโน้มที่จะชอบออกสังคมและปรับตัวง่าย

ผู้ที่ได้คะแนนปกติ 2, 3, 8, 9 หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพค่อนข้างไปทางใดทางหนึ่ง (Strongly deviate)

ตัวอย่างผู้ที่ได้คะแนนปกติองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่ากับ 8, 9 มีลักษณะค่อนข้างจะชอบออกสังคมและปรับตัวง่าย

การแปลผลครั้งนี้จะแปลผลคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 4.75 เป็นค่าลบ และคะแนนมาตรฐานสูงกว่า 6.00 เป็นค่าบวก ตาม 16 PF Test Profile

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อความร่วมมือจากอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้ข้าราชการครูในสายบริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามการศึกษานักศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจากคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต ระหว่างวันที่ 10 พฤษภาคม 2541 ถึงวันที่ 12 มิถุนายน 2541

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต ส่งทางไปรษณีย์ไปยังวิทยาเขตที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามบุคลิกภาพที่ได้ส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 320 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา 293 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ 34 ฉบับ และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.18

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์และแปลผลตามเกณฑ์ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF เพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
 2. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาชาย และหญิง โดยใช้ t - test
 3. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance หรือ ANOVA)
 4. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
 5. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
 6. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
- การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences Version)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. สถิติทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 เปรียบเทียบบุคลิกภาพตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และหญิง ใช้ t - test เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2
 - 2.2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรด้านอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance หรือ ANOVA) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 3 - 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF เพื่อให้เข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลความหมายให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทนค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 2 กลุ่ม
F	แทนค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
SS	แทนผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	แทนค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
df	แทนชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทั้งหมด 263 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาชาย 175 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหญิง 88 คน จากคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ดังรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาชายและหญิง

สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
1. ช่างอุตสาหกรรม	71	9	80
2. เกษตรกรรม	63	22	85
3. บริหารธุรกิจ	24	33	57
4. คหกรรม	1	18	19
5. ศิลปกรรม	7	6	13
6. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9	-	9
รวม	175	88	263

ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อศึกษาวิเคราะห์ทางสถิติโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ชายและหญิง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านอายุ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

ตอนที่ 1 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 16 ด้าน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S
A	การเข้าสังคม	6.03	1.66
B	สติปัญญา	5.58	1.44
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.62	1.65
E	การกล้าแสดงออก	5.44	1.66
F	ความร่าเริง	4.43	1.64
G	มโนธรรม	7.13	1.65
H	การกล้าเผชิญ	6.35	1.67
I	จิตใจอ่อนโยน	5.49	1.60
L	ความระแวง	6.56	1.57
M	การจินตนาการ	4.82	1.71
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	7.22	1.74
O	ความวิตกกังวล	5.38	1.62
Q ₁	ความอิสระเสรี	6.24	1.63
Q ₂	การพึ่งตนเอง	5.59	1.82
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	6.40	1.54
Q ₄	ความเครียด	6.13	1.49

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 16 ด้าน ปรากฏดังนี้

ก. ผู้บริหารสถานศึกษามีคะแนนบุคลิกภาพที่อยู่ในเกณฑ์ปกติเรียงลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบ Q₂ คือการพึ่งตนเอง มีค่าเฉลี่ย 5.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.82
2. องค์ประกอบ B คือสติปัญญา มีค่าเฉลี่ย 5.58 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44
3. องค์ประกอบ I คือจิตใจอ่อนโยน มีค่าเฉลี่ย 5.49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.60
4. องค์ประกอบ E คือการกล้าแสดงออก มีค่าเฉลี่ย 5.44 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.60

5. องค์ประกอบ O คือความวิตกกังวล มีค่าเฉลี่ย 5.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.62

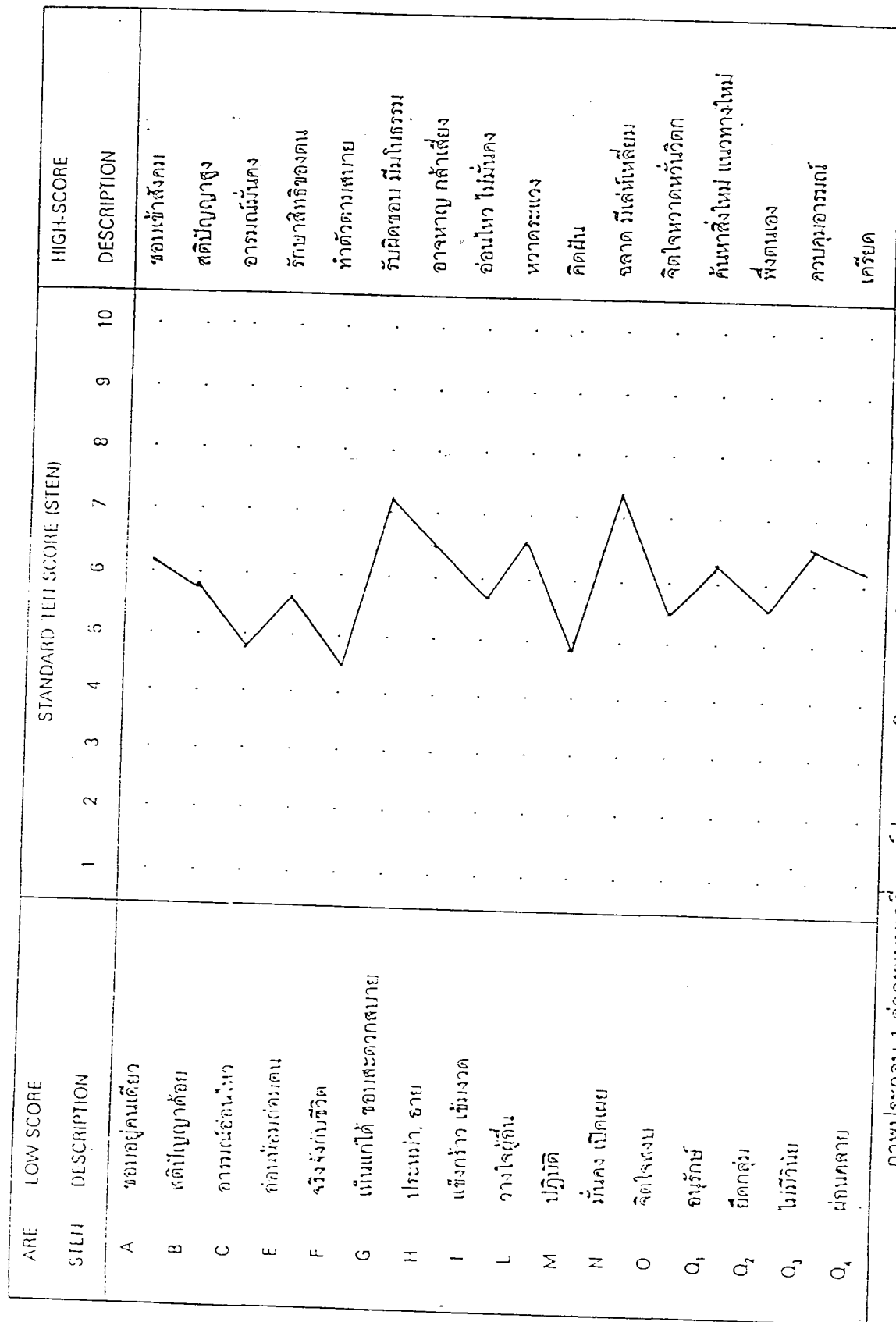
ข. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนบุคลิกภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติเรียงตามลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบ N คือการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 7.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.74
2. องค์ประกอบ G คือมโนธรรม มีค่าเฉลี่ย 7.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.65
3. องค์ประกอบ L คือความระแวดระวัง มีค่าเฉลี่ย 6.56 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.57
4. องค์ประกอบ Q₃ คือการควบคุมอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย 6.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.54
5. องค์ประกอบ H คือการกล้าเผชิญ มีค่าเฉลี่ย 6.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.67
6. องค์ประกอบ Q₁ คือความอิสระเสรี มีค่าเฉลี่ย 6.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.63
7. องค์ประกอบ Q₄ คือความเครียด มีค่าเฉลี่ย 6.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.54
8. องค์ประกอบ A คือการเข้าสังคม มีค่าเฉลี่ย 6.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.66

ค. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนบุคลิกภาพต่ำกว่าเกณฑ์ปกติเรียงตามลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบ M คือจินตนาการ มีค่าเฉลี่ย 4.82 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71
2. องค์ประกอบ C คือความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.65
3. องค์ประกอบ F คือความร่าเริง มีค่าเฉลี่ย 4.43 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64

ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

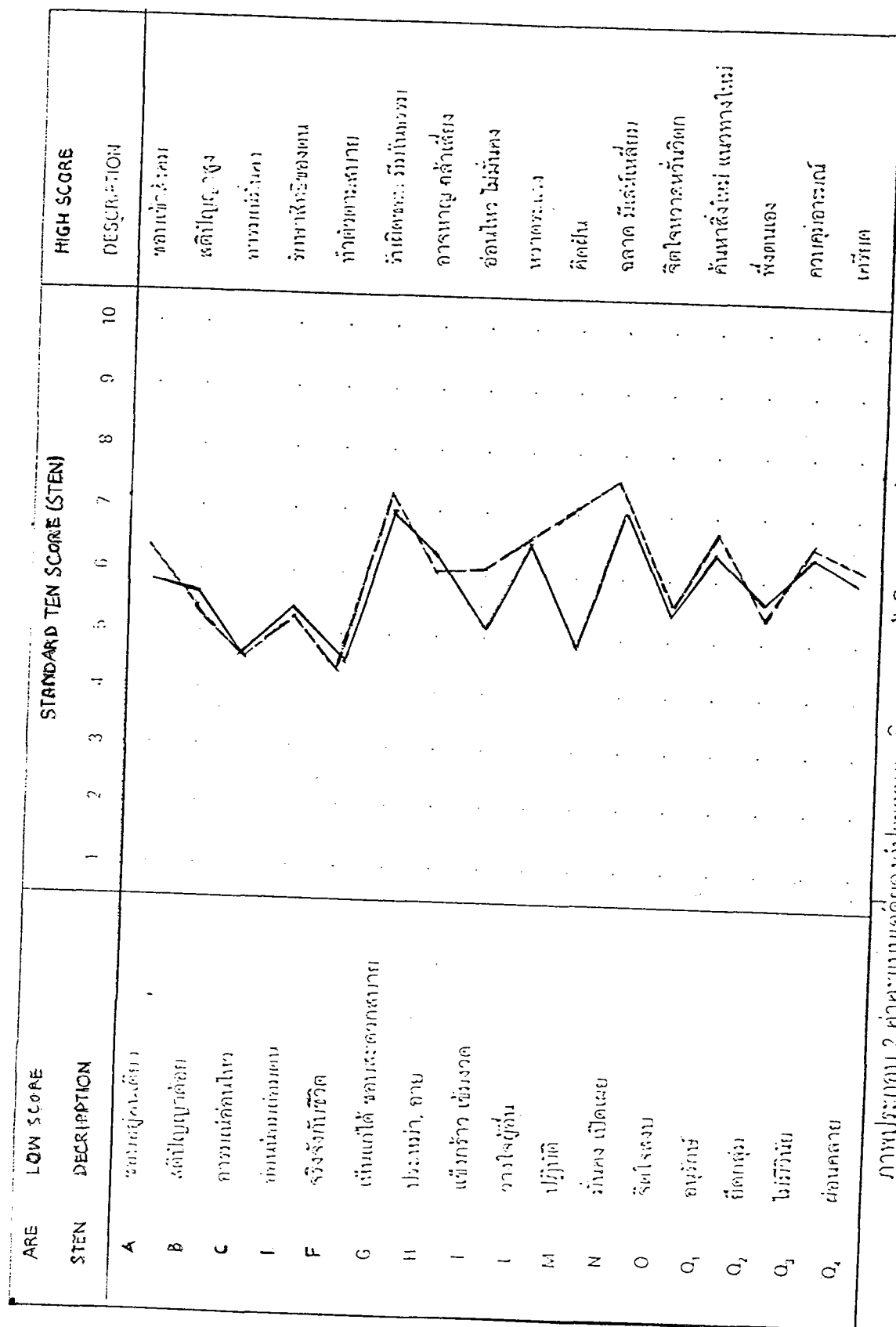
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ชายและหญิง ทั้ง 16 ด้าน
 ดังแสดงในตาราง 4 และภาพประกอบ 2

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	ชาย		หญิง		t (two - tail Sig)
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
A	การเข้าสังคม	5.9086	1.716	6.2614	1.527	.104
B	สติปัญญา	5.6400	1.399	5.4659	1.508	.354
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.6743	1.573	4.5000	1.807	.421
E	การกล้าแสดงออก	5.4914	1.705	5.3295	1.566	.456
F	ความร่าเริง	4.5314	1.582	4.2159	1.745	.142
G	มโนธรรม	7.0343	1.732	7.3182	1.482	.190
H	การกล้าเผชิญ	6.4514	1.560	6.1477	1.860	.164
I	จิตใจอ่อนโยน	5.1657	1.528	6.1250	1.567	.000*
L	ความระแวง	6.5143	1.618	6.6591	1.469	.481
M	การจินตนาการ	4.9943	1.697	4.4773	1.709	.021*
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	7.0114	1.797	7.6477	1.561	.005*
O	ความวิตกกังวล	5.3029	1.724	5.5455	1.397	.253
Q ₁	ความอิสระเสรี	6.4514	1.653	5.8068	1.508	.002*
Q ₂	การพึ่งตนเอง	5.6686	1.858	5.4318	1.741	.320
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	6.3486	1.590	6.4886	1.446	.488
Q ₄	ความเครียด	6.0629	1.482	6.2727	1.507	.282

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาชายมีความแตกต่างจากบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ องค์ประกอบจิตใจอ่อนโยน (I) องค์ประกอบการจินตนาการ (M) องค์ประกอบ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) และองค์ประกอบความอิสระเสรี (Q₁) ดังแสดงในภาพประกอบ 2 ส่วนองค์ประกอบบุคลิกภาพอื่นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

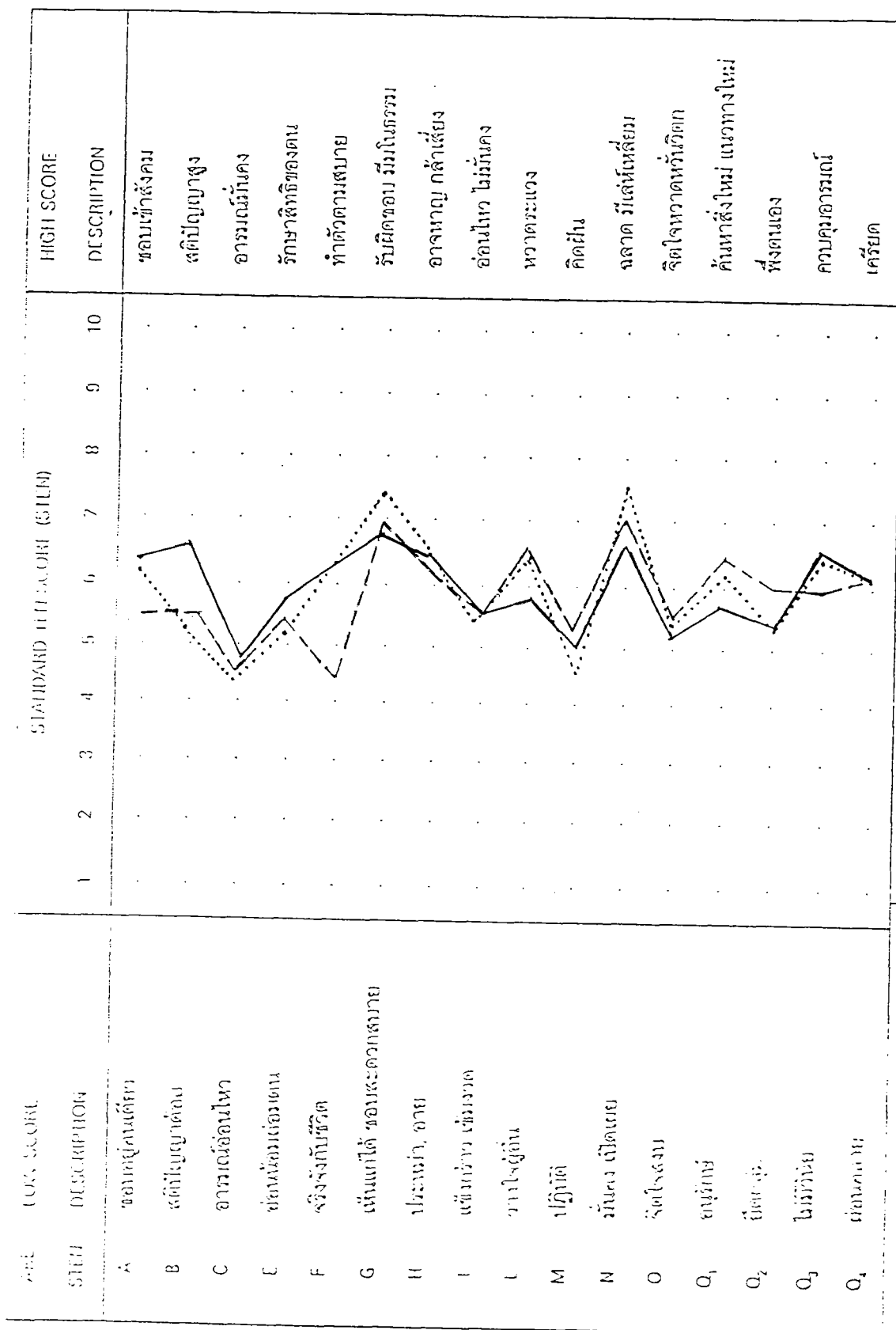

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอายุทั้ง 16 ด้าน

ดังแสดงในตาราง 5 และภาพประกอบ 3

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอายุ คือ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	อายุ 31 - 40 ปี		อายุ 41 - 50 ปี		อายุ 51 - 60 ปี	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
A	การเข้าสังคม	6.3889	1.4198	5.5556	1.7741	6.2727	1.5792
B	สติปัญญา	6.5000	1.2849	5.5859	1.2778	5.1273	1.4342
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.9259	1.5401	4.7576	1.7267	4.3364	1.6100
E	การกล้าแสดง	5.7407	1.4431	5.4747	1.7516	5.2545	1.6614
F	ความร่าเริง	4.4630	1.7014	4.3131	1.6453	4.5091	1.6184
G	มโนธรรม	6.9630	1.5777	7.0303	1.6991	7.3000	1.6510
H	การกล้าเผชิญ	6.4259	1.8794	6.1111	1.5772	6.5273	1.6295
I	จิตใจอ่อนโยน	5.5185	1.5509	5.5657	1.6852	5.4000	1.5633
L	ความระแวดระวัง	5.9074	1.9645	6.7778	1.4467	6.6909	1.3730
M	การจินตนาการ	5.0000	1.7698	5.2020	1.7142	4.3909	1.6033
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	6.7222	1.7953	7.0000	1.6721	7.6727	1.6924
O	ความวิตกกังวล	5.1111	1.7447	5.5354	1.6556	5.3818	1.5264
Q ₁	อิสระเสรี	5.8333	1.6682	6.4949	1.5345	6.2000	1.6689
Q ₂	พึ่งตนเอง	5.4259	1.6438	6.0000	1.8844	5.3000	1.7896
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	6.6667	1.5782	6.0404	1.5248	6.5818	1.4924
Q ₄	ความเครียด	6.1667	1.5141	6.1313	1.5229	6.1182	1.4636

ภาพประกอบ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ

———— แทนผู้บริหารที่มีอายุ 31 - 40 ปี ———— แทนผู้บริหารที่มีอายุ 41 - 50 ปี
 แทนผู้บริหารที่มีอายุ 51 - 60 ปี

จากตาราง 5 และภาพประกอบ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน คือ ผู้บริหารที่มีอายุ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี มีค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบว่ามีค่าเฉลี่ยใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
A	การเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	35.71	17.85	6.75*
		ภายในกลุ่ม	260	687.09	2.64	
		รวม	262	722.81		
B	สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	68.25	34.12	18.80*
		ภายในกลุ่ม	260	471.73	1.81	
		รวม	262	539.99		
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	15.77	7.88	2.92
		ภายในกลุ่ม	260	700.44	2.69	
		รวม	262	716.21		
E	การกล้าแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	2	8.78	4.39	1.60
		ภายในกลุ่ม	260	711.93	2.73	
		รวม	262	720.71		
F	ความจำเริญ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.09	1.04	.38
		ภายในกลุ่ม	260	704.20	2.70	
		รวม	262	706.30		
G	มโนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.78	4.39	1.60
		ภายในกลุ่ม	260	711.93	2.73	
		รวม	262	720.71		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
H	การกล้าเผชิญ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.41	4.70	1.69
		ภายในกลุ่ม	260	720.39	2.77	
		รวม	262	729.81		
I	จิตใจอ่อนโยน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.49	.74	.28
		ภายในกลุ่ม	260	672.20	2.58	
		รวม	262	673.70		
L	ความระแวง	ระหว่างกลุ่ม	2	29.57	14.78	6.25*
		ภายในกลุ่ม	260	615.13	2.36	
		รวม	262	644.71		
M	จินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	36.45	18.22	6.45*
		ภายในกลุ่ม	260	734.15	2.82	
		รวม	262	770.60		
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	40.71	20.35	6.99*
		ภายในกลุ่ม	260	757.05	2.91	
		รวม	262	797.76		
O	ความวิตกกังวล	ระหว่างกลุ่ม	2	6.28	3.14	1.99*
		ภายในกลุ่ม	260	683.92	2.63	
		รวม	262	690.21		
Q ₁	ความอิสระเสรี	ระหว่างกลุ่ม	2	15.53	7.76	2.96
		ภายในกลุ่ม	260	681.84	2.62	
		รวม	262	697.38		
Q ₂	การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	27.34	13.67	4.23
		ภายในกลุ่ม	260	840.30	3.23	
		รวม	262	867.65		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	20.27	10.13	4.37
		ภายในกลุ่ม	260	602.60	2.31	
		รวม	262	622.87		
Q ₄	ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	.08	.04	.01
		ภายในกลุ่ม	260	582.58	2.23	
		รวม	262	582.34		

จากตาราง 6 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สติปัญญา (B) ความระแวดระวัง (L) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) การพึ่งตนเอง (Q₂) การควบคุมอารมณ์ (Q₃) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) การกล้าแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) มโนธรรม (G) การกล้าเผชิญ (H) จิตใจอ่อนโยน (I) ความอิสระเสรี (Q₁) การพึ่งตนเอง (Q₂) และด้านความเครียด (Q₄) ไม่แตกต่างกัน

จึงทำการทดสอบว่าบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยในกลุ่มอายุต่างกันคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการเข้าสังคม (A) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี
		5.55	6.27	6.38
41 - 50 ปี	5.55	-		
51 - 60 ปี	6.27	0.72*	-	
31 - 40 ปี	6.38	0.83*	.011	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบการเข้าสังคม (A) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี และของกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี จะมีการเข้าสังคมมากกว่ากลุ่มอายุ 41 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบสติปัญญา (B) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี
		5.12	5.58	6.50
51 - 60 ปี	5.12	-		
41 - 50 ปี	5.58	.046	-	
31 - 40 ปี	6.50	1.83 *	0.92 *	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบสติปัญญา (N) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี จะมีสติปัญญาสูงกว่ากลุ่มอายุ 51 - 60 ปี และกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี จะมีสติปัญญาสูงกว่ากลุ่มอายุ 51 - 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบความระแวง (L) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	31 - 40 ปี	51 - 60 ปี	41 - 50 ปี
		5.90	6.69	6.77
31 - 40 ปี	5.90	-		
51 - 60 ปี	6.69	0.79 *	-	
41 - 50 ปี	6.77	0.87 *	0.08	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบความระแวง (L) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี จะมีความระแวงมากกว่ากลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี จะมีความระแวงมากกว่ากลุ่มอายุ 51 - 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี
		6.72	7.00	7.67
31 - 40 ปี	6.72	-		
41 - 50 ปี	7.00	0.28	-	
51 - 60 ปี	7.67	0.95	0.67	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี จะมีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นมากกว่ากลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี จะมีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นมากกว่ากลุ่มอายุ 41 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ
จินตนาการ (M) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี
		4.39	5.00	5.20
51 - 60 ปี	4.39	-		
31 - 40 ปี	5.00	0.61	-	
41 - 50 ปี	5.20	0.81	0.20	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
บุคลิกภาพขององค์ประกอบจินตนาการ (M) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง
51 - 60 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี จะมีการจินตนาการ
สร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มอายุ 51 - 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการพึ่งตนเอง
(Q₂) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี
		5.30	5.42	6.00
51 - 60 ปี	5.30	-		
31 - 40 ปี	5.42	.012	-	
41 - 50 ปี	6.00	0.07	0.58	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
บุคลิกภาพขององค์ประกอบพึ่งตนเอง (Q₂) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุระหว่าง
51 - 60 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 41 -
50 ปี จะมีการพึ่งตนเองมากกว่ากลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการควบคุม
อารมณ์ (O_3) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี
		6.04	6.58	6.66
41 - 50 ปี	6.04	-		
51 - 60 ปี	6.58	0.14	-	
31 - 40 ปี	6.66	0.62	0.08	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
บุคลิกภาพขององค์ประกอบการควบคุมอารมณ์ (O_3) ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอายุ
ระหว่าง 41 - 50 ปี แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ซึ่งกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี จะมีการ
ควบคุมอารมณ์มากกว่ากลุ่มอายุ 41 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวุฒิการศึกษา

ทั้ง 16 ด้าน ดังแสดงในตาราง 14 และ ภาพประกอบ 4

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

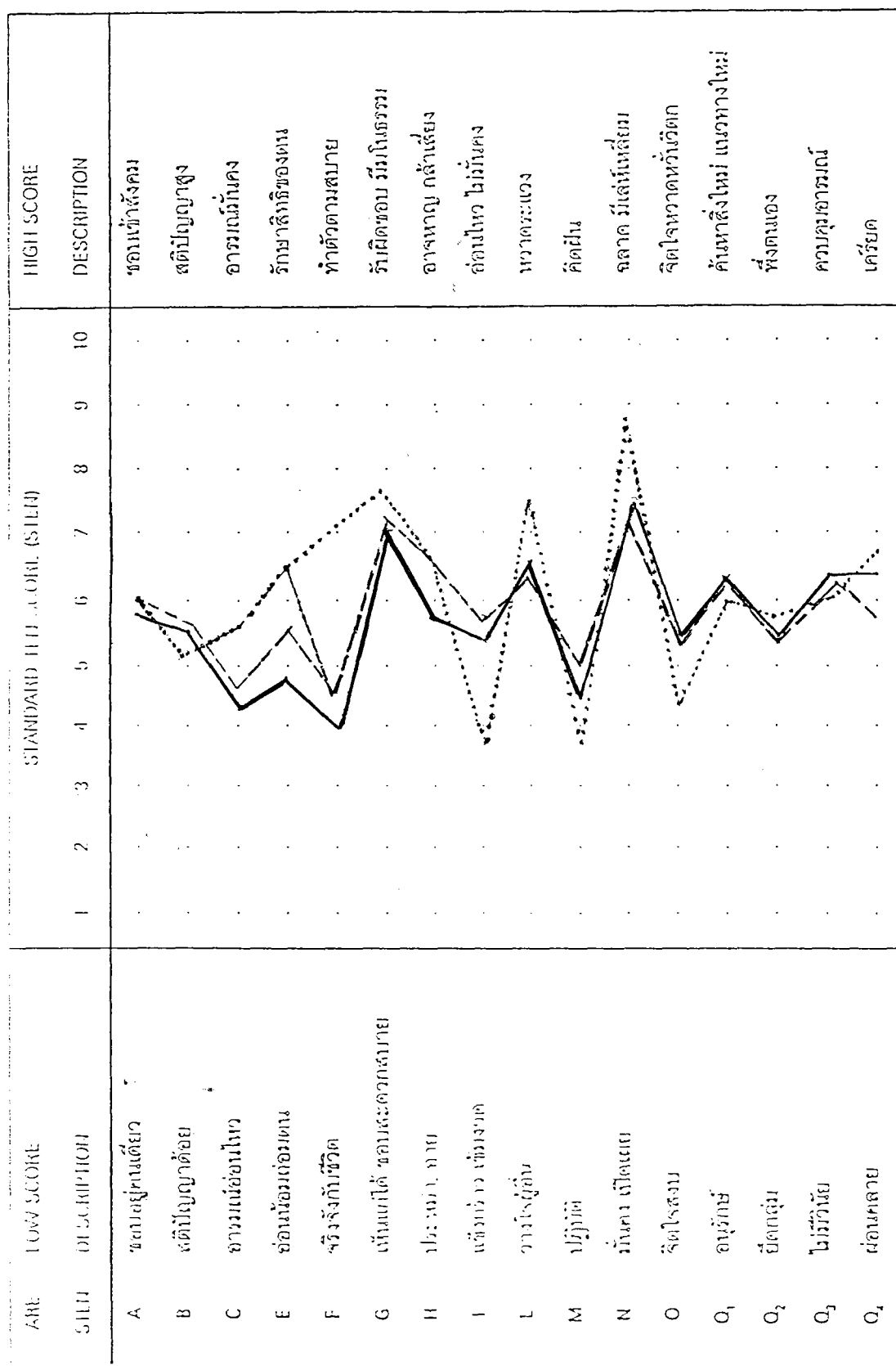
ด้านวุฒิการศึกษา คือ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
A	การเข้าสังคม	5.9551	1.6231	6.0655	1.7099	6.0000	0.6325
B	สติปัญญา	5.5169	1.3826	5.6310	1.4827	5.1667	0.7528
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.3258	1.8573	4.7321	1.5064	5.6667	1.8619
E	การกล้าแสดง	4.9326	1.6774	5.6667	1.6034	6.5000	1.0488
F	ความร่าเริง	4.0225	1.5224	4.6429	1.6822	4.3333	1.2111
G	มโนธรรม	7.0787	1.7004	7.1369	1.6339	7.6667	1.7512
H	การกล้าเผชิญ	5.8202	1.8375	6.6190	1.5274	6.6667	1.0328
I	จิตใจอ่อนโยน	5.3371	1.4767	5.6250	1.6549	3.8333	0.7528
L	ความระแวด	6.6517	1.5158	6.4821	1.5820	7.5000	1.8708

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกลักษณะ	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
M	การจินตนาการ	4.5393	1.9309	5.0060	1.5649	3.8333	1.7244
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	7.2022	2.0790	7.1786	1.5255	8.8333	1.0621
O	ความวิตกกังวล	5.4944	1.5748	5.3631	1.6774	4.3333	2.3381
Q ₁	อิสระเสรี	6.2135	1.5409	6.2560	1.7024	6.0000	0.8944
Q ₂	พึ่งตนเอง	5.6517	1.6033	5.5476	1.9293	5.8333	1.9408
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	6.4831	1.5529	6.3631	1.5377	6.0000	1.6733
Q ₄	ความเครียด	6.4270	1.3559	5.9524	1.5274	6.8333	1.7224

จากตาราง 14 ภาพประกอบ 4 พบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันคือ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยบุคลิกลักษณะแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบว่า มีค่าเฉลี่ยใดบ้างแตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว ดังแสดงในตาราง 15

ภาพประกอบ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา
 ———— แทนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี - - - - - แทนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา
 แทนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท
 - . - . - . แทนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหาร
จำแนกตามอายุ

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
A	การเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	.71	.35	.12
		ภายในกลุ่ม	260	722.10	2.77	
		รวม	262	722.81		
B	สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.81	.90	.43
		ภายในกลุ่ม	260	538.17	2.06	
		รวม	262	539.99		
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	16.38	8.19	3.04
		ภายในกลุ่ม	260	699.83	2.69	
		รวม	262	716.21		
E	การกล้าแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	2	38.28	19.14	7.29*
		ภายในกลุ่ม	260	682.42	2.62	
		รวม	262	720.71		
F	ความร่าเริง	ระหว่างกลุ่ม	2	22.44	11.22	4.26*
		ภายในกลุ่ม	260	683.85	2.63	
		รวม	262	706.30		
G	มโนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.97	.98	.35
		ภายในกลุ่ม	260	715.63	2.75	
		รวม	262	717.60		
H	การกล้าเผชิญ	ระหว่างกลุ่ม	2	37.45	18.87	7.08*
		ภายในกลุ่ม	260	692.07	2.66	
		รวม	262	729.81		
I	จิตใจอ่อนโยน	ระหว่างกลุ่ม	2	21.60	10.80	4.30*
		ภายในกลุ่ม	260	652.09	2.50	
		รวม	262	673.70		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
L	ความระแวง	ระหว่างกลุ่ม	2	7.06	3.53	1.44
		ภายในกลุ่ม	260	637.64	2.45	
		รวม	262	644.71		
M	การจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	18.66	9.33	3.22
		ภายในกลุ่ม	260	751.93	2.89	
		รวม	262	770.60		
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	15.92	7.96	2.64
		ภายในกลุ่ม	260	781.83	3.00	
		รวม	262	797.76		
O	ความวิตกกังวล	ระหว่างกลุ่ม	2	7.78	3.89	1.48
		ภายในกลุ่ม	260	682.43	2.62	
		รวม	262	690.21		
Q ₁	ความอิสระเสรี	ระหว่างกลุ่ม	2	.44	.22	.08
		ภายในกลุ่ม	260	696.93	2.68	
		รวม	262	697.38		
Q ₂	การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	.99	.49	.14
		ภายในกลุ่ม	260	866.65	3.33	
		รวม	262	867.65		
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.79	.89	.37
		ภายในกลุ่ม	260	621.07	2.38	
		รวม	262	622.87		
Q ₄	ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	16.11	8.05	3.69
		ภายในกลุ่ม	260	566.22	2.17	
		รวม	262	582.34		

จากตาราง 15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) การกล้าเผชิญ (H) จิตใจอ่อนโยน (I)

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สถิติปัญญา (B) ความมั่นคงทางอารมณ์ (C) มโนธรรม (G) ความระแวง (L) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความวิตกกังวล (O) อีกระเสี (Q_1) การพึ่งตนเอง (Q_2) การควบคุมอารมณ์ (Q_3) ความเครียด (Q_4) ไม่แตกต่างกัน

จึงทำการทดสอบว่าแต่ละบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยในวุฒิการศึกษาต่างกันคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการกล้าแสดงออก (E) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		4.93	5.66	6.50
ปริญญาตรี	4.93	-		
ปริญญาโท	5.66	0.73*	-	
ปริญญาเอก	6.50	1.57	0.84	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 จากการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่าบุคลิกภาพขององค์ประกอบการกล้าแสดงออก (E) ของผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาตรีแตกต่างจากวุฒิปริญญาโท ซึ่งผู้บริหารวุฒิปริญญาโทมีการกล้าแสดงออกมากกว่าผู้บริหารวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบความร่าเริง (F) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	ปริญญาเอก	ปริญญาโท
		4.02	4.33	4.64
ปริญญาตรี	4.02	-		
ปริญญาเอก	4.33	0.31	-	
ปริญญาโท	4.64	0.62*	0.31	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบความร่าเริง (F) ของผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาตรีแตกต่าง
 จากวุฒิปริญญาโท ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาโทมีความร่าเริงมากกว่าผู้บริหารวุฒิ
 ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการกล้าเผชิญ
 (H) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		5.82	6.61	6.66
ปริญญาตรี	5.82	-		
ปริญญาโท	6.61	0.79	-	
ปริญญาเอก	6.66	0.84	0.05	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบการกล้าเผชิญ (H) ของผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาตรีแตกต่าง
 จากวุฒิปริญญาโท ซึ่งผู้บริหารวุฒิปริญญาโทจะมีการกล้าเผชิญมากกว่าวุฒิปริญญาตรี
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบจิตใจอ่อนโยน
 (I) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาเอก	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.83	5.33	5.62
ปริญญาเอก	3.83	-		
ปริญญาตรี	5.33	1.50	-	
ปริญญาโท	5.62	1.79	0.29	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

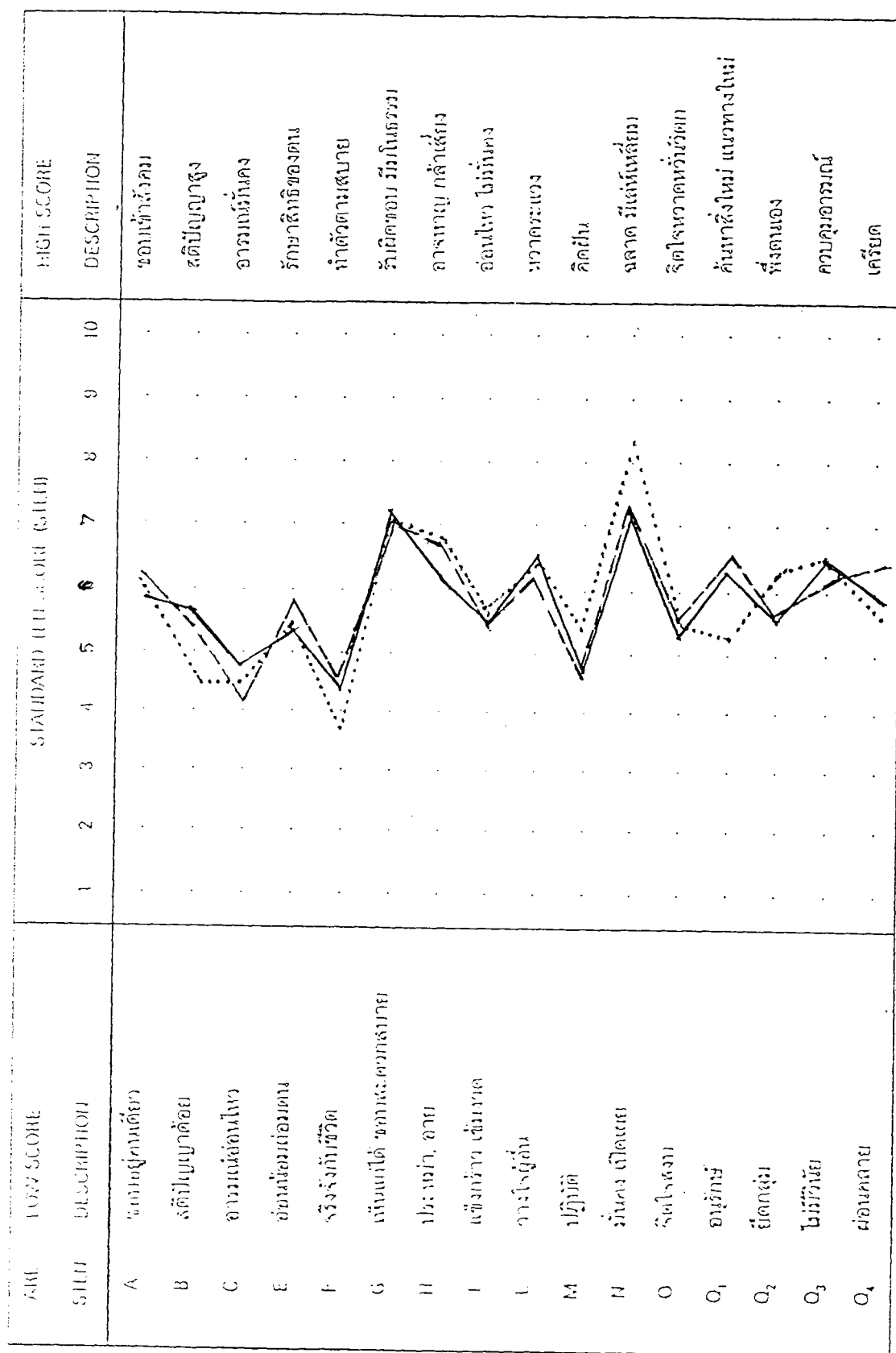
จากตาราง 19 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบจิตใจอ่อนโยน (I) ของผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาโทมีจิตใจ
 อ่อนโยนมากกว่าวุฒิปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านระยะเวลาที่ดำรง
ตำแหน่งผู้บริหาร ดังแสดงในตาราง 20 และภาพประกอบ 5

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้าน
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ตั้งแต่ 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	กลุ่ม 1		กลุ่ม 2		กลุ่ม 3	
		1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
A	การเข้าสังคม	5.9492	1.5893	6.2222	1.8781	6.0000	1.3587
B	สติปัญญา	5.7062	1.4951	5.4583	1.9779	4.6429	1.9057
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.8136	1.6666	4.1528	1.6415	4.5000	1.0190
E	การกล้าแสดง	5.2825	1.5737	5.8333	1.8840	5.3371	1.1507
F	ความร่าเริง	4.4915	1.5887	4.4444	1.7352	3.8000	1.6525
G	มโนธรรม	7.1751	1.5982	7.0278	1.8536	7.0714	1.3281
H	การกล้าเผชิญ	6.1582	1.6982	6.7222	1.6464	6.8571	0.8644
I	จิตใจอ่อนโยน	5.4576	1.6410	5.5278	1.5009	5.6429	1.7368
L	ความระแวด	6.6102	1.6239	6.4444	1.3727	6.5714	1.8694
M	การจินตนาการ	4.8475	1.7400	4.6528	1.7535	5.3571	1.0082
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	7.1017	1.7713	7.3333	1.6867	8.2143	1.4239
O	ความวิตกกังวล	5.2938	1.6698	5.6111	1.5250	5.3571	1.4991
Q ₁	อิสระเสรี	6.2034	1.6249	6.5139	1.5473	5.2143	1.8051
Q ₂	พึ่งตนเอง	5.5254	1.7421	5.6111	1.9754	6.2857	1.9386
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	6.4689	1.6343	6.2083	1.3732	6.4286	1.0894
Q ₄	ความเครียด	6.0229	1.3815	6.4861	1.6867	5.7143	1.5407

จากตาราง 20 และภาพประกอบ 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน คือ 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี มีค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบว่ามีค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ซึ่งแสดงในตาราง 21

ภาพประกอบ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่ง

— — — — — แทนระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 1 - 5 ปี

— — — — — แทนระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 6 - 10 ปี

..... แทนระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 11 - 15 ปี

ตาราง 21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหาร
สถานศึกษาจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
A	การเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.82	1.91	.69
		ภายในกลุ่ม	260	718.98	2.76	
		รวม	262	722.81		
B	สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	16.17	8.09	4.01*
		ภายในกลุ่ม	260	523.81	2.01	
		รวม	262	539.99		
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	22.54	11.27	4.22
		ภายในกลุ่ม	260	693.66	2.66	
		รวม	262	716.21		
E	การกล้าแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	2	15.62	7.81	2.88
		ภายในกลุ่ม	260	705.09	2.71	
		รวม	262	720.71		
F	ความร่าเริง	ระหว่างกลุ่ม	2	12.78	6.39	2.39*
		ภายในกลุ่ม	260	693.51	2.66	
		รวม	262	706.30		
G	มโนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.16	.58	.2107
		ภายในกลุ่ม	260	716.44	2.75	
		รวม	262	717.60		
H	การกล้าเผชิญ	ระหว่างกลุ่ม	2	20.08	10.64	3.67
		ภายในกลุ่ม	260	709.72	2.72	
		รวม	262	729.81		
I	จิตใจอ่อนโยน	ระหว่างกลุ่ม	2	.61	.30	.11
		ภายในกลุ่ม	260	673.09	2.58	
		รวม	262	673.70		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
L	ความระแวง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	.70	.28
		ภายในกลุ่ม	260	643.30	2.47	
		รวม	262	644.71		
M	การจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.18	3.09	1.05
		ภายในกลุ่ม	260	764.41	2.94	
		รวม	262	770.60		
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	17.23	8.61	2.87*
		ภายในกลุ่ม	260	780.52	3.00	
		รวม	262	797.76		
Q ₁	ความอิสระเสรี	ระหว่างกลุ่ม	2	20.36	10.18	3.91*
		ภายในกลุ่ม	260	677.02	2.60	
		รวม	262	697.38		
Q ₂	การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	7.35	3.67	1.10
		ภายในกลุ่ม	260	857.76	3.31	
		รวม	262	865.11		
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.49	1.74	.73
		ภายในกลุ่ม	260	619.38	2.38	
		รวม	262	622.87		
Q ₄	ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	13.58	6.79	3.10
		ภายในกลุ่ม	260	568.75	2.18	
		รวม	262	582.34		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความอิสระเสรี (Q₁) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) ความมั่นคงทางอารมณ์

(C) การกล้าแสดงออก (E) มโนธรรม (G) การกล้าเผชิญ (H) จิตใจอ่อนโยน (I) ความระแวง (L) การจินตนาการ (M) ความวิตกกังวล (O) การพึ่งตนเอง (O_2) การควบคุมอารมณ์ (O_3) ความเครียด (O_4) ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความอิสระเสรี (O_1) แตกต่างกัน ดังแสดงในภาพประกอบ 5

ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบว่าแต่ละบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยในด้านระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร คู่ใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แสดงในตาราง 22

ตาราง 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบสติปัญญา (B) ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร	$\bar{X}$	11 - 15 ปี	6 - 10 ปี	1 - 5 ปี
		4.64	5.45	5.70
11 - 15 ปี	4.64	-		
6 - 10 ปี	5.45	0.81	-	
1 - 5 ปี	5.70	1.06*	0.25	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่าบุคลิกภาพขององค์ประกอบสติปัญญา (N) ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งระยะเวลา 1 - 5 ปี แตกต่างจากระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 11 - 15 ปี ซึ่งกลุ่มระยะเวลา 1 - 5 ปี จะมีสติปัญญาสูงกว่ากลุ่ม 11 - 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบความร่าเริง (F) ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร	$\bar{X}$	11 - 15 ปี	6 - 10 ปี	1 - 5 ปี
		3.80	4.44	4.49
11 - 15 ปี	3.80	-		
6 - 10 ปี	4.44	0.64	-	
1 - 5 ปี	4.49	0.69*	0.05	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบความร่าเริง (F) ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งระยะเวลา 1 -
 5 ปี แตกต่างจากระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 11 - 15 ปี ซึ่งกลุ่มระยะเวลา 1 - 5 ปี จะมีความ ร่าเริงมาก
 กว่ากลุ่มระยะเวลา 11 - 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการเข้าใจความ
 รู้สึกผู้อื่น (N) ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ระยะเวลาที่ดำรง ตำแหน่งผู้บริหาร	$\bar{X}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี
		7.10	7.33	8.21
1 - 5 ปี	7.10	-		
6 - 10 ปี	7.33	0.23	-	
11 - 15 ปี	8.21	1.11 [*]	0.88	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งระยะเวลา 1 - 5 ปี
 แตกต่างจากระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 11 - 15 ปี ซึ่งกลุ่มระยะเวลา 11 - 15 ปี จะมีการเข้าใจความ
 รู้สึกผู้อื่นมากกว่ากลุ่ม 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบความอิสระเสรี
 (O_1) ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

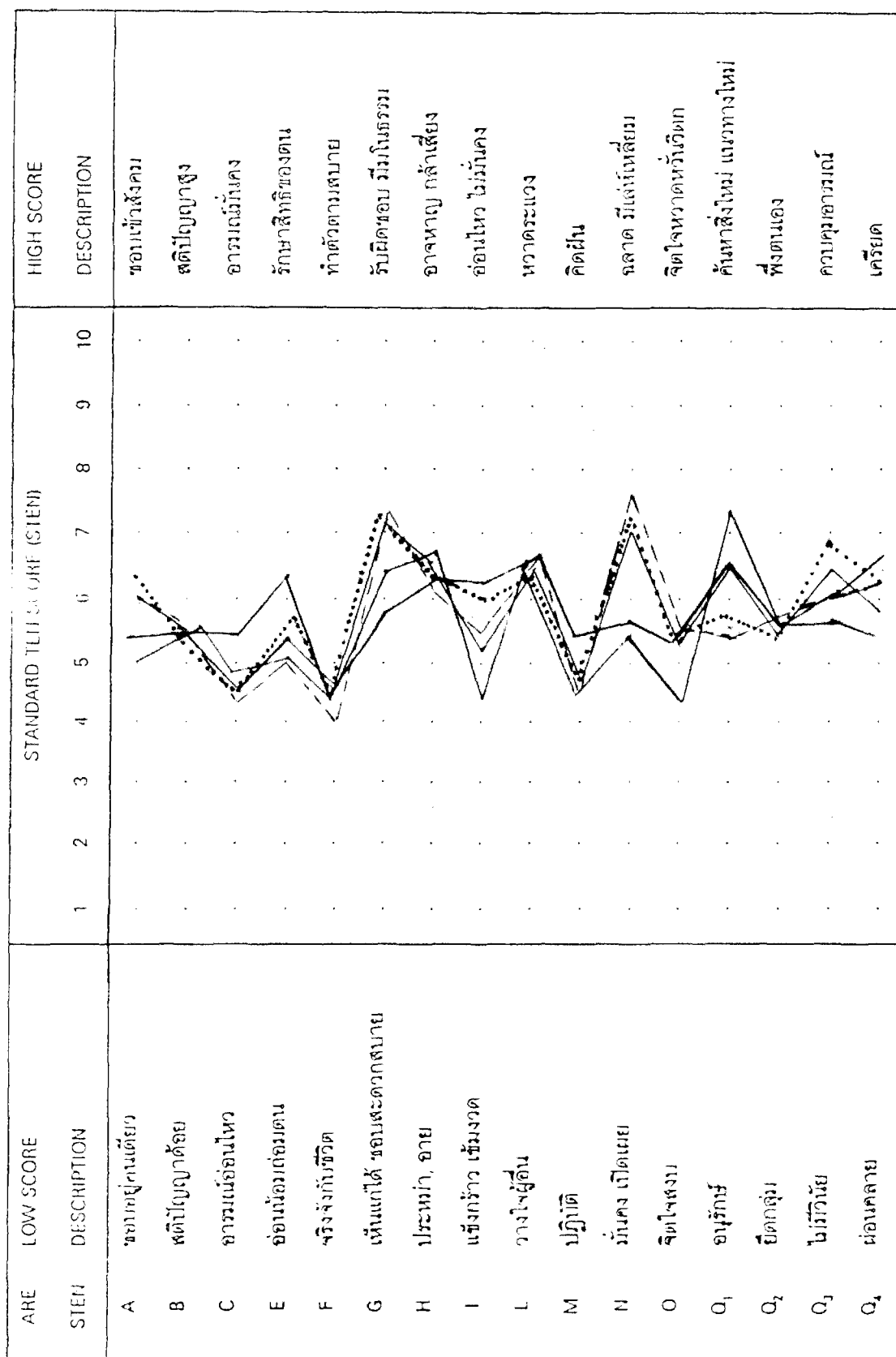
ระยะเวลาที่ดำรง ตำแหน่งผู้บริหาร	$\bar{X}$	11 - 15 ปี	6 - 10 ปี	1 - 5 ปี
		5.21	6.20	6.51
11 - 15 ปี	5.21	-		
6 - 10 ปี	6.20	0.99 [*]	-	
1 - 5 ปี	6.51	1.30 [*]	0.31	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า
 บุคลิกภาพขององค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (O_1) ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี แตกต่าง
 จากระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 11 - 15 ปี และกลุ่มระยะเวลา 6 - 10 ปี แตกต่างจากกลุ่มระยะเวลา
 11 - 15 ปี ซึ่งกลุ่มระยะเวลา 1 - 5 ปี จะมีความอิสระเสรีมากกว่ากลุ่ม 11 - 15 ปี และกลุ่มระยะ
 เวลา 6 - 10 ปี จะมีความอิสระเสรีมากกว่ากลุ่ม 11 - 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสาขาวิชาที่ผู้ประเมินหาารับผิดชอบ ดังแสดงในตาราง 26 และภาพประกอบ 6 ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ คือ ข้างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	ช่างอุตสาหกรรม		เกษตรกรรม		บริหารธุรกิจ		คหกรรม		ศิลปกรรม		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
A	การเข้าสังคม	6.0000	1.7789	6.0706	1.6387	6.3333	1.5158	6.0000	1.9137	5.0769	1.3821	5.3333	0.8660
B	สติปัญญา	5.5875	1.3934	5.7294	1.1587	5.3860	1.8299	5.4737	1.5765	5.6154	1.6622	5.5556	0.7265
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.6750	1.4907	4.5176	1.6805	4.5614	1.6905	4.3684	1.6737	4.9231	2.3616	5.4444	1.4240
E	การกล้าแสดง	5.4750	1.8892	5.0000	1.7113	5.8947	1.2773	5.6482	1.4163	5.1538	0.9871	6.2222	1.481
F	ความทำใจ	4.7500	1.7825	4.0234	1.4979	4.5789	1.5347	4.3158	2.1616	4.5385	0.7763	4.4444	1.6667
G	มีอารมณ์	7.1125	1.6988	7.3765	1.6545	7.1754	1.4283	7.1579	1.5005	5.9231	2.8899	6.3333	1.2247
H	การกล้าเผชิญ	6.6750	1.5733	6.1059	1.7115	6.4211	1.4510	5.8421	2.5661	6.3848	1.4456	6.3333	1.0000
I	จิตใจอ่อนโยน	5.1375	1.6668	5.3412	1.5318	6.0526	1.5517	5.8421	1.2589	6.3077	1.3154	4.4444	1.6667
L	ความแข็งแรง	6.4625	1.6910	6.6704	1.5916	6.3860	1.4730	6.7368	1.5579	6.6792	1.3009	6.6689	1.3642
M	การจินตนาการ	4.9125	1.6241	4.7059	2.0106	4.8421	1.4116	4.7895	1.8433	5.3077	1.2506	4.3333	1.7321
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	7.0875	1.6474	7.8235	1.5900	7.1053	1.8773	7.3158	1.5294	5.6154	1.1209	5.6667	1.8708
O	ความวิตกกังวล	5.2625	1.6592	5.4000	1.6387	5.6316	1.4715	5.579	1.5024	5.3846	1.9381	4.3333	1.0000
O ₁	อิสระเสรี	6.5625	1.5658	6.1882	1.7627	5.8596	1.7159	5.5789	1.0706	6.4615	1.1983	7.2222	0.8333
O ₂	พึ่งตนเอง	5.4500	1.8685	5.8941	1.9882	5.5088	1.7841	5.0000	1.4142	5.6923	1.3156	5.5556	1.0138
O ₃	การควบคุมอารมณ์	6.4625	1.7206	6.0821	1.5600	6.9123	1.3401	6.5789	1.2164	5.7692	1.3009	6.0000	0.8660
O ₄	ความเครียด	5.9625	1.4621	6.2000	1.5569	6.2632	1.3165	6.3604	1.8016	5.5385	1.8081	6.5556	0.7265

ภาพประกอบ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาชีพที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

———— แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือช่างอุตสาหกรรม — — — แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือเกษตรกรรม
 แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือบริการธุรกิจ — แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือคหกรรม
 ————— แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือศิลปกรรม ————— แทนสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบคือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากตาราง 26 ภาพประกอบ 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่รับผิดชอบแตกต่างกันคือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยคะแนนบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากันผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบว่ามีค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) แสดงในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
A	การเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	21.64	4.32	1.58
		ภายในกลุ่ม	257	701.16	2.72	
		รวม	262	722.81		
B	สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	5	4.28	.85	.41
		ภายในกลุ่ม	257	535.70	2.08	
		รวม	262	539.99		
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	5	9.83	1.96	.71
		ภายในกลุ่ม	257	706.37	2.74	
		รวม	262	716.21		
E	การกล้าแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	5	36.04	7.20	2.70
		ภายในกลุ่ม	257	684.67	2.66	
		รวม	262	720.71		
F	ความร่าเริง	ระหว่างกลุ่ม	5	23.89	4.77	1.80
		ภายในกลุ่ม	257	682.40	2.65	
		รวม	262	706.30		
G	มโนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	29.96	5.99	2.24
		ภายในกลุ่ม	257	687.63	2.67	
		รวม	262	717.60		

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกลักษณะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
H	การกล้าเผชิญ	ระหว่างกลุ่ม	5	18.72	3.74	1.35
		ภายในกลุ่ม	257	711.09	2.76	
		รวม	262	729.81		
I	จิตใจอ่อนโยน	ระหว่างกลุ่ม	5	50.75	10.15	4.18
		ภายในกลุ่ม	257	622.95	2.42	
		รวม	262	673.70		
L	ความระแวง	ระหว่างกลุ่ม	5	5.66	1.13	.45
		ภายในกลุ่ม	257	639.0	2.48	
		รวม	262	644.71		
M	การจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	5	7.06	1.41	.47
		ภายในกลุ่ม	257	763.54	2.97	
		รวม	262	770.60		
N	การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	5	88.47	17.69	6.41
		ภายในกลุ่ม	257	709.29	2.75	
		รวม	262	797.76		
O	ความวิตกกังวล	ระหว่างกลุ่ม	5	15.35	3.07	1.69
		ภายในกลุ่ม	257	674.85	2.62	
		รวม	262	690.21		
Q ₁	ความอิสระเสรี	ระหว่างกลุ่ม	5	34.41	6.88	2.66
		ภายในกลุ่ม	257	662.97	2.57	
		รวม	262	697.38		
Q ₂	การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	5	16.56	3.31	1.00
		ภายในกลุ่ม	257	851.08	3.31	
		รวม	262	867.65		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Q ₃	การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	5	31.06	6.21	2.69
		ภายในกลุ่ม	257	591.81	2.30	
		รวม	262	622.87		
Q ₄	ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	5	10.92	2.18	.98
		ภายในกลุ่ม	257	571.41	2.22	
		รวม	262	582.34		

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) และด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สถิติปัญญา (B) ความมั่นคงทางอารมณ์ (C) การกล้าแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) มโนธรรม (G) การกล้าเผชิญ (H) ความระแวดระวังจินตนาการ (M) ความวิตกกังวล (O) ความอิสระเสรี (Q₁) การพึ่งตนเอง (Q₂) การควบคุมอารมณ์ (Q₃) ความเครียด (Q₄) ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) และการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) แตกต่างกัน

จึงทำการทดสอบว่าแต่ละบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันคู่ใดบ้างที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)แสดงในตาราง 28

ตาราง 28 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบจิตใจอ่อนโยน (I) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ช่างอุตสาหกรรม	เกษตรกรรม	คหกรรม	บริหารธุรกิจ	ศิลปกรรม
	$\bar{X}$	4.44	5.13	5.34	5.84	6.05	6.30
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.44	-					
ช่างอุตสาหกรรม	5.13	0.69	-				
เกษตรกรรม	5.34	0.90	0.21	-			
คหกรรม	5.84	1.40	0.71	0.50	-		
บริหารธุรกิจ	6.05	1.61	0.92	0.71	0.21	-	
ศิลปกรรม	6.30	1.90	1.17	0.96	0.46	0.25	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) ของผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแตกต่างจากสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับสาขาวิชาศิลปกรรม ซึ่งสาขาวิชาบริหารธุรกิจมีจิตใจอ่อนโยนกว่าสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาศิลปกรรมจะมีจิตใจอ่อนโยนกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบการเข้าใจ ความรู้สึกผู้อื่น (N) ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาที่ผู้ บริหารรับผิดชอบ	$\bar{X}$	ศิลปกรรม	วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	ช่างอุตสาหกรรม	บริหาร ธุรกิจ	ดนตรีกรรม	เกษตรกรรม
		5.61	5.66	7.08	7.10	7.31	7.82
ศิลปกรรม	5.61	-					
วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	5.66	0.06	-				
ช่างอุตสาหกรรม	7.08	1.47	1.42	-			
บริหารธุรกิจ	7.10	1.49	1.44	0.02	-		
ดนตรีกรรม	7.31	1.70	1.65	0.23	0.21	-	
เกษตรกรรม	7.82	2.21	2.16	0.74	0.72	0.51	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า บุคลิกภาพขององค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) ของผู้บริหารสถานศึกษา สาขาวิชาศิลปกรรมแตกต่างจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาศิลปกรรมแตกต่าง จากสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งสาขาวิชาศิลปกรรมจะมีการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมากกว่า สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ตามตัวแปรด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อยู่ในเกณฑ์ปกติ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาชายและหญิงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
6. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จากคณะ 13 คณะ วิทยาเขต 35 วิทยาเขต จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 82.18 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 320 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

2.1.2 อายุ ได้แก่

(1) 31 - 40 ปี

(2) 41 - 50 ปี

(3) 51 - 60 ปี

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- (1)ปริญญาตรี
- (2)ปริญญาโท
- (3)ปริญญาเอก

2.1.4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

- (1) 1 - 5 ปี
- (2) 6 - 10 ปี
- (3) 11 - 15 ปี

2.1.5 สาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

- (1) ช่างอุตสาหกรรม
- (2) เกษตรกรรม
- (3) บริหารธุรกิจ
- (4) คหกรรม
- (5) ศิลปกรรม
- (6) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามทฤษฎีบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ ของ เรย์มอนด์ บี แคมเพิลล์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้ข้าราชการครูในสายบริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามการศึกษา บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจากคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต ระหว่างวันที่ 10 พฤษภาคม 2541 ถึงวันที่ 12 มิถุนายน 2541

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของคณะ 13 คณะ และวิทยาเขต 35 วิทยาเขต ส่งทางไปรษณีย์ไปยังวิทยาเขตที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามบุคลิกภาพที่ได้ส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 320 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา 293 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ 34 ฉบับ และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.18

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์และแปลผลตามเกณฑ์ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF เพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
 2. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาชาย และหญิง โดยใช้ t - test
 3. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance หรือ ANOVA)
 4. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
 5. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
 6. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
- การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences Version)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษามูลค่าบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีบุคลิกภาพเด่นชัดใน 10 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากผลคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 4.75 มีค่าเป็นลบ และคะแนนมาตรฐานสูงกว่า 6.00 มีค่าเป็นบวก ตาม 16 PF test Profile พบว่า บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีแนวโน้มไปทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวโน้มไปในทางบวก คือ

1.1.1 องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความฉลาด มีเสน่ห์เหลือม มีมารยาทคล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น ระวังระมัดระวังในผลได้ผลเสีย มองการณ์ไกล มีความทะเยอทะยาน บางครั้งมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย

1.1.2 องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) มีธรรมชาติในใจ มีความพากเพียร มีความตั้งใจ มั่นคง รักในศักดิ์ศรี มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เคารพในระเบียบสนใจผู้อื่น

1.1.3 องค์ประกอบการควบคุมตนเอง (Q₃) ควบคุมตนเองได้ ทำตัวเหมาะสมในสังคม มีความตั้งใจจริง

1.1.4 องค์ประกอบด้านกล้าเผชิญ (H) มีลักษณะชอบเสี่ยงภัยชอบพบบุคคลอื่น มีความคล่องแคล่ว สนใจเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น อารมณ์อ่อนไหว ไม่ระแวงอันตราย

1.1.5 องค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (Q_1) ชอบการทดลอง ชอบวิเคราะห์ สนใจการใช้สติปัญญา มีลักษณะสงสัย เปิดใจกว้างต่อความสับสนและการเปลี่ยนแปลง

1.1.6 องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) ชอบออกสังคม มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือ ชอบเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจ เอาใจใส่ผู้อื่น มีเมตตากรุณา ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

1.2 บุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางลบ คือ

1.2.1 ด้านองค์ประกอบความร่าเริง (F) มีลักษณะเฉยชาซึม ไตร่ตรอง มักมีความรู้สึกไม่สบายใจ

1.2.2 ด้านองค์ประกอบความระแวง (L) มีจิตใจหวาดระแวง อิจฉาผู้อื่น ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเองคล้อยตามคนยาก หลีกเลียงความยุ่งยากใจ หงุดหงิด

1.2.3 ด้านองค์ประกอบความเครียด (Q_4) มีอารมณ์ตึงเครียด มีความคับข้องใจ มีแรงขับภายในมาก มักตื่นเต้น ใจร้อน

1.2.4 ด้านองค์ประกอบความมั่นคงทางอารมณ์ (C) มีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทนต่อสถานการณ์ ทัศนคติเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมัก หลีกเลียงปัญหาที่แก้ยาก ซึ่งมักมีอาการของโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) มีความวิตกกังวลอยู่เสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งและสาขาวิชาที่รับผิดชอบ พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจิตใจ อ่อนโยน (I) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความอิสระเสรี (Q_1) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายมีบุคลิกภาพด้านจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ (M) ความอิสระเสรี (Q_1) มากกว่าผู้บริหารเพศหญิง

2.1.2 ผู้บริหารหญิงมีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยนมีเมตตา (I) และการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นมากกว่าผู้บริหารชาย

ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A)

สติปัญญา (B) ความระแวง (L) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) การพึ่งตนเอง (O₂) การควบคุมอารมณ์ (O₃) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี และ 51 - 60 ปี จะมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคมสูงกว่าอายุ 41 - 50 ปี

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี จะมีบุคลิกภาพด้านสติปัญญาสูงกว่าอายุ 51 - 60 ปี

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี และอายุ 41 - 50 ปี จะมีบุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเองมากกว่าอายุ 51 - 60 ปี

2.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี และ 51 - 60 ปี จะมีการควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่าอายุ 41 - 50 ปี

ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) การกล้าเผชิญ (H) ด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า

2.3.1 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทจะมีการกล้าแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) การกล้าเผชิญ (H) สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

2.3.2 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จะมีด้านจิตใจอ่อนโยน มากกว่าผู้บริหารวุฒิการศึกษาปริญญาเอก

ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน มีองค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี จะมีสติปัญญาและความร่าเริง มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง 11 - 15 ปี ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) ด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า

2.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและศิลปกรรม มีจิตใจอ่อนโยน

(1) มากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสาขาเกษตรกรรมมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นมากกว่าผู้บริหารสาขาวิชาศิลปกรรม และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่เด่นชัดใน 10 องค์ประกอบ โดยมีแนวโน้มไปในทางบวก 6 องค์ประกอบ คือ

1.1.1 บุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) พบว่าผู้บริหารฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยม มีมารยาทคล่องแคล่ว ว่องไวในการติดต่อกับผู้อื่น ระมัดระวังในผลได้ผลเสีย มองการณ์ไกล มีการควบคุมอารมณ์ พิจารณาตนเอง และเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง มีความทะเยอทะยาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจลิม รัชชนะกุล (2524 : 120 - 121) ได้วิจัยลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน ที่ควรมีคือ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นเห็นใจ ห่วงใย ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.1.2 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (G) พบว่าผู้บริหารเป็นผู้มีธรรมะในใจ มีความ پاکเพียร มีความตั้งใจมั่นคง รักในศักดิ์ศรี มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เคร่งครัดในระเบียบ สนใจผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ วิจิตร วรตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (โยธิน จารุภูมิ 2526 : 12 อ้างอิงจาก วิจิตร วรตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล) ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้บริหารโรงเรียนที่ดีจะต้องมีคุณธรรม มโนธรรมสูง มีความยุติธรรม มีศีลธรรม

1.1.3 บุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) พบว่าผู้บริหารชอบพบปะบุคคลอื่น มีความคล่องแคล่ว มีความเป็นมิตร ไม่ระแวงอันตราย

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอรุณ รักธรรม (2517 : 207 - 211) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารคือมีความกล้าหาญ กล้าเผชิญ คือการรู้สำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้การกระทำนั้นจะเสี่ยงต่อชีวิตก็ยอมกระทำเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

1.1.4 บุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะชอบออกสังคม มีความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง ใจดี มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ชอบเข้าร่วมกิจกรรม

เพราะการเป็นผู้บริหารจำเป็นจะต้องเข้าสังคมกับผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ผู้บริหารต้องกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสต็อกคิลล์ (โยธิน จารุมณี, 2526 : 23 อ้างอิงจาก Stogdill 1974.) ได้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้นำคือ ไม่เป็นคนเก็บตัว ชอบงานสังคม ชอบกิจกรรม กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมสังคมกับกลุ่ม เข้ากับคนได้ทุกชั้น โดยไม่เคอะเขิน มีมารยาทสังคมดี

1.1.5 บุคลิกภาพด้านความอิสระเสรี (Q₁) ชอบการทดลอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์ ชอบวิเคราะห์ สนใจเรื่องการใช้สติปัญญา เปิดใจกว้างต่อความความสับสนและการเปลี่ยนแปลง เพราะผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความคิดที่อิสระต้องรู้จักการวิเคราะห์ ใช้เหตุผล และสติปัญญาในการตัดสินใจในปัญหาที่เกิดขึ้นยอมรับการเปลี่ยนแปลง

ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสต็อกคิลล์ (โยธิน จารุมณี, 2526 : 23 - 24 อ้างอิงจาก Stogdill, 1974) ได้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้นำคือ มีเชาวน์ปัญญาดี มีความคิดอ่านเฉียบแหลม ถ้าจำเป็นต้องชี้แจงแสดงเหตุผลจะสามารถทำได้โดยมีหลักฐานอ้างอิง

1.1.6 บุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) ควบคุมตนเองได้ดี ทำตัวเหมาะสมในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อรุณ รักรธรรม (2517 : 207 - 211) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้นำคือ การมีความกล้าหาญ กล้าเผชิญ แม้การกระทำนั้นต้องเสี่ยงต่อชีวิตก็ยอมกระทำ และด้านสังคมดี Sociability คือ มีความสามารถเข้ากับทุกฝ่ายได้ พยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบรรยากาศของสังคมได้ ควบคุมอารมณ์ได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่มีแนวโน้มในทางลบ 4 องค์ประกอบ คือ

1.2.1 บุคลิกภาพด้านความระแวง (L) ไม่ใส่ใจผู้อื่น ระมัดระวังไม่เชื่อใครง่าย ถือตนเองเป็นใหญ่ ชอบสงสัย อิจฉา

1.2.2 บุคลิกภาพด้านความเครียด (Q₄) มีลักษณะเครียด มีความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน

1.2.3 บุคลิกภาพด้านความร่าเริง (F) พบว่า มีลักษณะเงียบขรึม ไตร่ตรอง มักมีความรู้สึกไม่สบายใจ มีความกังวลครุ่นคิด

1.2.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) มีลักษณะอ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทนต่อสถานการณ์ ทศนคติเปลี่ยนแปลงเสมอ หลีกเลียงปัญหาที่แก้ยาก มักมีอาการโรคประสาทชนิดเห็นดเห็น้อย ซึ่งบุคลิกภาพทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบมาก ในงานแต่ละวันมีปัญหามากมายต้องคอยแก้ไขตลอดเวลา ตั้งแต่เรื่องของบุคลากร คือ ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ รวมถึงนักศึกษาในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในแต่ละสถานศึกษามีจำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 2,000 - 4,000 คนขึ้นไป อีกทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจ หน้าที่การงานกดดันให้

ต้องแก้ปัญหา จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความระแวงไม่มั่นคง วิตกกังวล หงุดหงิด เกิดความเครียด และจากลักษณะของงานจึงทำให้เจียบขีมิ ครุ่นคิดและรู้สึกไม่สบายใจ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia)

2. ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ 5 ด้าน คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ ปรากฏผลดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเพศชาย และเพศหญิง มีบุคลิกภาพแตกต่างกันด้านจิตใจอ่อนโยน (I) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความอิสระเสรี (O₁)

และผู้บริหารสถานศึกษาชายมีบุคลิกภาพด้านจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ (M) ความอิสระเสรี (O₁) มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง

ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาหญิงมีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) และการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาชาย

ซึ่งแมกนุสัน (Magnuson. 1971 : 78 - 91) ได้วิจัยลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวที่สำคัญ คือ มีเมตตาปราณี เอื้ออาทร จิตใจอ่อนโยนต่อผู้อื่น ส่วนเทพนม เมืองแมน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร คือ ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล และผู้บริหารต้องมีความอิสระเสรีเปิดโอกาสให้ทุกคนพูดจาได้อย่างเป็นกันเอง (จุใจ แสงพันธุ์ ม.ป.ป. อัดสำเนา)

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาชายและหญิงมีบุคลิกภาพแตกต่างกันในบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) และความอิสระเสรี

2.2 จำแนกตามอายุ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สถิติปัญญา (B) ความระแวง (L) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) การพึ่งตนเอง (O₂) การควบคุมอารมณ์ (O₃) แตกต่างกันซึ่ง

2.2.1 บุคลิกภาพด้านการเข้าสังคมผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี จะมีการเข้าสังคมมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อรุณ รักธรรม (2517 : 207 - 211) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้บริหารที่ดี คือ ต้องมีสังคมดี

(Sociability) หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถที่จะเข้าได้กับทุกฝ่าย และพยายามเป็นผู้มีความสามารถที่จะเข้าได้กับทุกฝ่าย และพยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบรรยากาศของสังคมเสมอ จากการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) พบว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุน้อยคือ 31 - 40 ปี มีการเข้าสังคมมากกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุมากคือ 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี

2.2.2 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) เป็นผู้ที่มีความฉลาดมีสติรอบคอบ มีวิจรรย์ญาณในการแก้ปัญหา และมีความบากบั่น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี จะมีบุคลิกภาพด้านสติปัญญาสูงกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อรุณ รักธรรม (2517 : 207 - 211) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะประการหนึ่งของผู้บริหารคือการมีสติปัญญา (Intelligence) มีความฉลาด ใช้สติปัญญาและมันสมองในการทำงานทุกชนิด จากการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) พบว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุน้อยจะมีสติปัญญาสูงกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุมาก

2.2.3 บุคลิกภาพด้านความระแวดระวัง (L) ผู้บริหารต้องเปิดรับสภาพต่าง ๆ มีการเตรียมพร้อม เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ใจกล้า อารมณ์เยือกเย็น ซึ่งพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี จะมีองค์ประกอบด้านนี้มากกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี

2.2.4 บุคลิกภาพด้านจินตนาการ (M) พบว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 51 - 60 ปี ด้านจินตนาการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสตอกดิลล์ (Stogdill, 1974 : 7 - 16) ได้รวบรวมผลวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้บริหารได้สรุปผลวิจัยคือ ผู้บริหารจะต้องมีความคิดริเริ่ม สามารถริเริ่มสิ่งใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน มีจินตนาการที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมได้

2.2.5 บุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น มองการณ์ไกล ฉลาดมีไหวพริบ มีเล่ห์เหลี่ยม (N) พบว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 51 - 60 ปี จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 30 - 41 ปี และ 41 - 50 ปี ซึ่ง วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา อีระกุล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนที่ดี คือ มีความฉลาด มีไหวพริบดี (Wisdom and Intelligence)

2.2.6 บุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเอง พอใจในตนเอง (O₂) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารที่มีช่วงอายุ 51 - 60 ปี ซึ่ง สุโท เจริญสุข (2520 : 52) กล่าวว่าผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความพึงพอใจในตนเองเป็นสุขในอาชีพ เข้าใจและรู้จักตนเองดี

2.2.7 บุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ (O₃) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี และ 51 - 60 ปี ซึ่งการควบคุมอารมณ์ อนันต์ มาสวัสด์ (2518 : 43 - 44) ได้วิจัยคุณ

ลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าคุณลักษณะของครูใหญ่หรือผู้บริหารคือต้องมีใจคอหนักแน่น ควบคุมอารมณ์ อารมณ์มั่นคง

จากการศึกษาค้นคว้าบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน จะมีบุคลิกภาพแตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ บัวผล (2535 : 140) ที่กล่าวว่า บุคคลจะเรียนรู้การปรับตัวรวมถึงการสร้างบุคลิกภาพให้กับตนเอง และสะสมลักษณะต่าง ๆ ไว้ในตัวตามช่วงระยะเวลาในการเรียนรู้ และช่วงโอกาสที่ได้มีการเรียนรู้ ทำให้บุคลิกภาพแต่ละคนแตกต่างกันได้ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่าง ๆ แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) ด้านความร่าเริง (F) ด้านการกล้าเผชิญ (H) ด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกัน ซึ่ง

2.3.1 บุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก การเชื่อมั่นตนเอง (E) พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทมีการกล้าแสดงออกเชื่อมั่นตนเอง และพอใจในตนเองมากกว่าผู้บริหารวุฒิปริญญาตรี กล่าวคือ ผู้บริหารวุฒิปริญญาโทได้รับการศึกษามากกว่าจึงมีความมั่นใจในตนเองในการที่จะกล้าแสดงออก ซึ่ง โนลท์ (Nolte 1966 : 685 - 398) ได้เสนอแนะคุณลักษณะของผู้บริหารที่เด่น ๆ จะสามารถบริหารงานได้ดีนั้นจะต้องมีการกล้าแสดงออก อารมณ์มั่นคง และมีความมั่นใจในตนเอง

2.3.2 บุคลิกภาพด้านความร่าเริง (F) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทมีมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี ซึ่ง วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (โยธิน จารุมณี 2526 : 19 อ้างอิงจากวิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีคือ จะต้องมีความร่าเริงแจ่มใส อดทน (Vitality and Endurance)

2.3.3 บุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทมีมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี ซึ่ง อรุณ รักรธรรม (2517 : 207 - 211) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารคือ ความกล้าหาญ กล้าเผชิญ คือ การรู้สำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้การกระทำนั้นจะเสี่ยงต่อชีวิตก็ยอมกระทำ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

2.3.4 บุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทมีมากกว่าผู้บริหารวุฒิการศึกษาปริญญาเอก ซึ่ง แมกนุสัน (Magnuson. 1971 : 78 - 91) ได้วิจัยลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวที่สำคัญ คือ มีเมตตาปราณี เชื้ออาหาร จิตใจอ่อนโยนต่อผู้อื่น

จากการศึกษาค้นคว้าบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับการเลื่อนตำแหน่งผู้บริหารในระดับสูง และมีโอกาสมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และในระหว่างที่ศึกษาในระดับปริญญาโทผู้บริหารจะมีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีการร่วมกิจกรรมในสถาบันมากขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาวุฒิปริญญาโทมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าเผชิญ มากกว่าผู้บริหารวุฒิปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีบุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) ด้านความร่าเริง (F) แตกต่างกัน ซึ่ง

2.4.1 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) พบว่า สติปัญญาปกติและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี จะมีสติปัญญาสูงกว่าระยะเวลา 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สต็อกดิลล์ (Stogdill. 1974 : 7 - 16) ได้รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้บริหารว่า ควรมีเชาว์ปัญญาดี มีความคิดอ่านดี ผู้บริหารที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารมากมักจะขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ และปัญหาที่ผู้บริหารจะแก้ไขมักจะเป็นปัญหาที่ต้องใช้เวลาในการแก้ไขนาน จึงทำให้ผู้บริหารต้องทำงานหนัก จึงมีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้น้อย ทำให้ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารนาน มีสติปัญญาดำกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในระยะเวลา น้อย

2.4.2 บุคลิกภาพด้านความร่าเริง (F) พบว่า บุคลิกภาพด้านความร่าเริงผู้บริหารที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี จะมีความร่าเริงมากกว่าผู้บริหารที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี ซึ่งผู้บริหารที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี เพราะผู้บริหารที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งนานเกินไป ทำให้ขาดการติดต่อสังสรรค์กับบุคคลอื่น หรือกับผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้ต้องอยู่คนเดียว ขาดการพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่น ทำให้ความร่าเริงลดลง ผู้บริหารควรมีความร่าเริง ดังความคิดเห็นของ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (โยธิน จารุภูมิ 2526 : 19 อ้างอิงจาก วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล) ได้ให้ความเห็นเกี่ยว

กับคุณสมบัติผู้บริหารที่ดี จะต้องมีความร่าเริง แจ่มใส อุดม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารมีบุคลิกภาพด้านสติปัญญาและด้านความร่าเริงแตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5

2.5 จำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) และด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) แตกต่างกัน ซึ่ง

2.5.1 บุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) พบว่าผู้บริหารที่รับผิดชอบสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และศิลปกรรมมีจิตใจอ่อนโยนมากกว่าผู้บริหารที่รับผิดชอบสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในสาขาบริหารธุรกิจผู้บริหารส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง จะมีจิตใจอ่อนโยนมากกว่าผู้บริหารชาย ดังผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ที่แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารหญิงจะมีจิตใจอ่อนโยนมากกว่าผู้บริหารชาย ส่วนผู้บริหารสาขาศิลปกรรมจะมีจิตใจอ่อนโยนมากกว่าผู้บริหารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารสาขาศิลปกรรมส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารที่เรียนทางด้านศิลปะ ซึ่งบุคคลที่ศึกษาทางสาขาศิลปะจะเป็นผู้ที่มีความจิตใจอ่อนโยน สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะเด่น ๆ ได้

จากการวิจัยของแมกนุสัน (Magnuson. 1971 : 78 - 91) ได้วิจัยลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวที่สำคัญคือ มีเมตตาปราณี เอื้ออาทร จิตใจอ่อนโยนต่อผู้อื่น

2.5.2 บุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) พบว่าผู้บริหารที่รับผิดชอบสาขาวิชาเกษตรกรรมมีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นมากกว่าสาขาวิชาศิลปกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารที่รับผิดชอบสาขาวิชาเกษตรกรรมจะต้องศึกษาวิชาด้านเกษตรกรรม และจำเป็นต้องฝึกงานกับบุคคลหลายระดับ โดยเฉพาะกับเกษตรกร และประชาชนในท้องถิ่นชนบท ทำให้มีความเข้าใจความต้องการของคนและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม รัชชนะกุล (2524 : 120 - 121) ได้วิจัยเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด ผลการวิจัยพบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรมีคือ มีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น เห็นใจ ห่วงใย ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบแตกต่างกันมีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยนและการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

3.1.1 อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เผยแพร่ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะคณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

3.1.2 อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ บรรจุในหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลระดับสูง (รมส.) ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารเพราะผู้บริหารที่ไม่ได้ผ่านหลักสูตรอบรมนี้จะไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ การนำผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้บรรจุลงในหลักสูตร เพื่อให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลากรที่ไม่ดีให้ดีขึ้น หรือบุคลากรด้านใดที่ดีจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรมีการหาค่าเกณฑ์ปกติ (NORMS) ของบุคลากรของบริหารสถานศึกษาก่อนที่จะทำการศึกษาเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงพัฒนาบุคลากรด้านใดที่ดีจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยบุคลิกภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษาเพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลิกภาพของครูผู้สอนให้เหมาะสมกับวิชาชีพครูต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ กรีทอง. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาบุคลิกภาพ จศ 514. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2540. หน้า 1 จัดสำเนา.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2519.
- กันย้า สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น. 2533
- กาญจนา คำสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์ 2524.
- กิติ พยัคคานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เซนส์การพิมพ์, 2530.
- กิติมา ปรีดีดีลก. ทฤษฎีบริหารองค์การ. ภาควิชาบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2529
- คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2528. หน้า 115.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. “มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู”. เอกสารทางวิชาการ. มิถุนายน 2537. หน้า 31 - 36.
- จรรยา สุวรรณทัต และดวงกมล เวชบรรยงรัตน์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- จงใจ แสงพันธ์. การเป็นผู้นำที่ดี. ม.ป.ป. หน้า 6 จัดสำเนา.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2521.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6 ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ดร.ณจิต อุตระมาตย์. การศึกษาบุคลิกภาพของนายอำเภอ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF. ปรินิพนธ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2532 จัดสำเนา
- เดโช สอนานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2508.
- ดุษฎี ชุมสาย ม.ล. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2508.
- ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์. “การเตรียมและพัฒนาผู้บริหารการศึกษา”. วารสารการศึกษา กันยายน-ตุลาคม. 2523.

ทินพันธ์ นาคะตะ. คุณค่าของพุทธศาสนาในการบริหารราชการ. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2509. หน้า 112.

นวลละอ อสุภผล. ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2527.

บุญมา กัมปนาทพงษ์. การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

อัดสำเนา.

ประคอง เกื้อนการ. การตีความบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

อัดสำเนา.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช. 2523.

โยธิน จารุภูมิ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. ตามทัศนะของ

ชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

มานะชญ์ บุญญานุวัตร. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สิ้นทวิ. 2527.

ลัดดา แพทย์จรัส. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิชาการศึกษา กับนักเรียน

นายร้อยตำรวจ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร. 2511. อัดสำเนา.

วิญญา วิศาลาภรณ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับ

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก, 2522.

อัดสำเนา.

วิจิตร วรุตบางกูร. “ของฝากผู้บริหาร บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำที่ดี”. ประชาบาล.

กุมภาพันธ์ 2521 หน้า 14.

วิจิตร วรุตบางกูร. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา. อธิการบดี คณะบดี หัวหน้าภาควิชา

ภาควิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. 2535.

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา วีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา

เบื้องต้น. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

- วิจิตร อาวะกุล. บุคลิกภาพ เทคนิคและหลักการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วินัย พัฒนรัฐ. รายงานการสัมมนาเรื่อง นักบริหารการศึกษาไทย, เอกสารประกอบ
การเรียนวิชาบริหาร 416. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2523. หน้า 1 - 7.
- วุฒิชัย จ้านงค์. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2523.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ปรับปรุง) กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2539.
- ศิริกาญจน์ โกศล. “คุณสมบัติของครูใหญ่”. ประชาศึกษา 6 พฤษภาคม 2517. หน้า 4.
- ศิริลักษณ์ มโนรมย์. บุคลิกภาพของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐาน
ต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. 2527. อัดสำเนา.
- สมภพ ไรจนพันธ์, บุญมา พรหมน้อย, ภคพร อารีรัตน์ตระกูล. “นักบริหารระดับโลก
หวั่นหามือหนึ่งและองค์การมือเหนือ.” กรุงเทพฯ : ราชดำริ พลับพลิตเดชั่น, 2530.
- สมาน แสงมะลิ. “บทบรรณาธิการ” ประชาศึกษา. 2 ตุลาคม 2525, หน้า 2.
- สวนา พรพิพัฒน์กุล. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, 2525.
- สุจิตรา เหลืองรังสรรค์. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักธุรกิจ ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2516. อัดสำเนา.
- สุชา จันท์โฮม และสุรางค์ จันท์โฮม. จิตวิทยาเพื่อความสุขในการดำรงชีวิต. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- สุรศักดิ์ ยกถาวร. ความต้องการคุณสมบัติ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของครู
อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาสำหรับอุดมศึกษาปัญญาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุนีย์การพิมพ์,
2520. หน้า 228.
- เสถียร เหลืองอร่าม. มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์, 2525.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 2
ไทยวัฒนาพานิช. 2525 หน้า 29.
- อบอวล หกสุวรรณ. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพครูกับแพทย์.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516.
อัดสำเนา.

- อรุณ วัชรธรรม. **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527. หน้า 448.
- อนันต์ มาสสวัสดิ์. **คุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2518. หน้า 45 อัดสำเนา.
- อุทัย หิรัญโต. **ประมุขศิลป์. ศิลปะการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 2524.
- _____. **ชนชั้นข้าราชการ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- แอน อนาสตาซี. **การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- Allport, Gordon. **Personality : A Psychological Interpretation**. New York : John Willy and Sons, Inc., 1967.
- Anastasi, Anne. **Personality Development**. New York : McGraw - Hill Book Company, 1968.
- Cattell, Raymond B. **Personality**. New York : McGraw - Hill, 1950.
- _____. **Handbook of the sixteen Personality Factor Test Institution for Personality and Ability Testing** Illinois, 1957.
- Edwards, David C. **General Psychology**. London : Macmillan Company, 1969.
- Ghiselli, Edwin E. **Exploration in Managerial Talent**. Pacific Palisades, California : Goodyear Publishing Company, 1971.
- Kitima, Phanich. **Preededilok. An Analysis of Personality Characteristic of teacher in Bangkok Thailand Related to Education Innovative Attitude**. Doctor Thesis Utah : Utha State University, 1971.
- Kreitton, Burton W. **Leadership of Action in Rural Communities**. Hinsdale illinois : Interstate. 1960.
- Magnuson, Watter C. **The Characteristics of Successful School Business**. California, Los Angeles, 1971. 413P.
- Munn, Norman L, Fernald Dodge. **Introduction to Psychology**. Boston : Houghton Mifflin, 1969.
- Nolte, Chester M. **An Introduction to school Administration : Selected Readings**. New yorks. The Mc Millan Company, 1966. 413P.

Pellegrino, J.W. and C.K. Varnhagan. "Abilities and Aptitudes", in **The International Encyclopedia of Education : Research and Studies**. V1. P1. Oxford : Pergamon Press, 1985.

Start, K.B. "Rater - Ratee Personality in Assessment of Teaching Ability, **The British Journal of Education Psychology**. 38 : 14 - 20, 1968.

Stogdill, Ralph M. **Handbook of Leadership**. New york, The Free Press, A Division of Macmillan Publishing, Inc. 1974. 613P.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/ บ.ช.ช.

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ พฤษภาคม ๒๕๔๑

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์จัดการตอบแบบสอบถาม

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางนภาพร วัฒนโสภา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา แผน ข
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาบุคลิกภาพ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF" โดยมี
คณะกรรมการควบคุมการทำสารนิพนธ์ คือ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง

ประธาน

รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี

กรรมการ

อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

กรรมการ

บัณฑิตวิทยาลัยเรียนมาเพื่อขอความกรุณาให้ข้าราชการครูในสายงานบริหารสถานศึกษา ตอบแบบสอบถาม
การศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในระหว่างเดือนมิถุนายน ๒๕๔๑ เพื่อเป็นข้อมูลในการทำสารนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรสาร/โทร. ๒๕๘-๔๑๑๙

วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกี

10 พฤษภาคม 2541

เรียน ท่านผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ดิฉันนางภาพร วัฒนโสภา ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 ขณะนี้กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษาดังกล่าว ดิฉันได้หัวข้อเรื่อง “การศึกษานิสัยบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (16 Personality Factor test) ขอบเขตการศึกษาวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และดิฉันจะนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เสนอสถาบันเพื่อใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

จึงขอความกรุณาจากท่านผู้บริหารให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงตามความเห็นของท่าน ข้อมูลจะเก็บเป็นความลับ และการนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าเป็นข้อมูลของผู้ใด

แบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

ขอให้ท่านผู้บริหารตอบทั้ง 2 ตอนให้ครบถ้วน และส่งแบบสอบถามพร้อมกระดาษคำตอบกลับคืนไปยัง

นางภาพร วัฒนโสภา

วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกี

อ. พระนครศรีอยุธยา

จ. พระนครศรีอยุธยา 13000

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

(นางภาพร วัฒนโสภา)

หมายเหตุ ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้บริหารโปรดส่งกระดาษคำตอบคืนโดยเร็วหลังจากที่ท่านทำเสร็จ เพื่อสรุปผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางนภาพร วัฒนโสภาส

เกิด วันที่ 6 ธันวาคม 2492

สถานที่เกิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน ถ.19/38 หมู่ 3 ถนนอุทอง ตำบลท่าวาสกรี

อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 3 ระดับ 8

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสกรี

(035) 252392 โทรสาร (035) 252393

ประวัติการศึกษา

พุทธศักราช 2512	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายวิทยาศาสตร์ จากโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยากร กรุงเทพมหานคร
พุทธศักราช 2516	สำเร็จประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
พุทธศักราช 2520	สำเร็จปริญญาตรีพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหิดล
พุทธศักราช 2541	สำเร็จปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษานุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยใช้
แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

บทคัดย่อ
ของ
นางนภาพร วัฒนโอภาส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2541

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2541 และเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และสาขาวิชาที่ผู้บริหารรับผิดชอบ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 320 คน แต่เก็บข้อมูลได้ 263 คน เป็นชาย 175 คน หญิง 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (Sixteen Personality Factors Test) Form A ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทลล์ (Raymond B. Cattell) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ลักษณะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีบุคลิกภาพเด่นชัด 10 องค์ประกอบ คือ

1.1 ลักษณะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางบวก คือ

1.1.1 องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยม มีมารยาทคล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น ระมัดระวังในผลได้ผลเสีย มองการณ์ไกล มีความทะเยอทะยาน บางครั้งมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย

1.1.2 องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) มีธรรมะในใจ มีความ پاکเพียร มีความตั้งใจ มั่นคง รักในศักดิ์ศรี มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เกรงครัดในระเบียบ สนใจผู้อื่น

1.1.3 องค์ประกอบการควบคุมตนเอง (Q₃) ควบคุมตนเองได้ ทำตัวเหมาะสมในสังคม มีความตั้งใจจริง

1.1.4 องค์ประกอบด้านกล้าเผชิญ (H) มีลักษณะชอบเสี่ยงภัยชอบพบบุคคลอื่น มีความคล่องแคล่ว สนใจเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น อารมณ์อ่อนไหวไม่ระแวงอันตราย

1.1.5 องค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (Q₁) ชอบการทดลอง ชอบวิเคราะห์ สนใจการใช้สติปัญญา มีลักษณะสงสัย เปิดใจกว้างต่อความสับสนและการเปลี่ยนแปลง

1.1.6 องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) ชอบออกสังคม มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือ ชอบเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจ เอาใจใส่ผู้อื่น มีเมตตากรุณา ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

1.2 บุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางลบ คือ

1.2.1 ด้านองค์ประกอบความร่าเริง (F) มีลักษณะเฉยเมยซึม ไตร่ตรอง มักมีความรู้สึกไม่สบายใจ

1.2.2 ด้านองค์ประกอบความระแวง (L) มีจิตใจหวาดระแวง อิจฉาผู้อื่น ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเองคล้ายตามคนยาก หลีกเลี่ยงความยุ่งยากใจ หงุดหงิด

1.2.3 ด้านองค์ประกอบความเครียด (Q_4) มีอารมณ์ตึงเครียด มีความคับข้องใจ มีแรงขับภายในมาก มักตื่นเต้น ใจร้อน

1.2.4 ด้านองค์ประกอบความมั่นคงทางอารมณ์ (C) มีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทนต่อสถานการณ์ ทศนคติเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมัก หลีกเลี่ยงปัญหาที่แก้ยาก ซึ่งมักมีอาการของโรคประสาทชนิดเหน็ดเหนื่อย (Neurasthenia) มีความวิตกกังวลอยู่เสมอ

2. ผลเปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ระยะเวลาที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งและสาขาวิชาที่รับผิดชอบ พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจิตใจ อ่อนโยน (I) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) ความอิสระเสรี (Q_1) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) สถิติปัญญา (B) ความระแวง (L) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) การพึ่งตนเอง (Q_2) การควบคุมอารมณ์ (Q_3) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการแสดงออก (E) ความร่าเริง (F) การกล้าเผชิญ (H) ด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน มีองค์ประกอบด้านสถิติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่างกันมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) ด้านการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (N) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF THE PERSONALITY OF THE ADMINISTRATORS
OF RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY USING
THE SIXTEEN PERSONALITY FACTOR TEST

AN ABSTRACT
BY
NAPAPORN WATTANAOPAS

Presented in partial fulfilment of requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 1998

The purpose of this research was to study the personality of the administrator of Rajamangala Institute of Technology using the sixteen personality factor test. The subjects were 263 administrators. They were classified by sex, age, level of education, duration of position performing and responsible campus. The instrument was sixteen personality factors Questionnaires. The data were analysed by t - test and one way analysis of variance.

The results were as follows.

1. The personality of the administrator were shown ten factors of high scored as follows :

1.1 The positive personality were shrewdness (N^+) consciousness (G^+) integrity (Q_3^+), venturesome (H^+), experimenting (Q_1^+) and outgoing (A^+)

1.2 The negative personality were impulsivity (F^-), suspicious (L^-), tension (Q_4^-) and affected by feelings (C^-)

2. A comparison of 16 personality factors of the administrator of Rajamangala Institute of Technology classified by sex, age, level of education, duration of position performing and responsible campus were as follow :

2.1 The administrators males and females showed significantly difference of personality factors about tender - minded (I), practical (M), shrewdness (N), experimenting (Q_1) The others factors were no significantly difference of personality.

2.2 The administrators were 31 - 40 years old, 41 - 50 years old and 51 - 60 years old showed significantly difference of personality factors about out going (A), intelligent (B), suspicious (L), practical (M), shrewdness (N), Group - dependent (Q_2) and integrity (Q_3). The others factors were no significantly difference of personality.

2.3 The administrators were level of education showed significantly difference of personality factors about dominance (E), impulsivity (F), venturesome (H), tender - minded (I). The others factors were no significantly difference of personality.

2.4 The administrators were duration of performing position showed significantly difference of personality factors about intelligent (B), impulsivity (F). The others factors were no significantly difference of personality.

2.5 The administrators were responsible campus showed significantly difference of personality factors about tender - minded (I) and shrewdness (N). The others factors were no significantly difference of personality.